

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2156253	Bosveld, Dolf	MID-FIN	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
Tweede Beleidsrapportage 2017 Berap			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

1. in te stemmen met de tweede beleidsrapportage 2017
2. de begroting 2017 te wijzigen op basis van de voorliggende begrotingswijziging

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Twee keer per jaar houdt het college de vinger aan de pols over de uitvoering van de lopende begroting. In deze tweede beleidsrapportage 2017 doet het college verslag van belangrijke afwijkingen financieel en inhoudelijk. Het saldo van de begroting 2017 was na de eerste beleidsrapportage 2017 ruim € 1,3 miljoen positief. Per saldo resteert er na deze tweede beleidsrapportage (€ 668.000 nadelig) een begrotingsoverschot van € 673.000.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2156253	Bosveld, Dolf	MID-FIN	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
Tweede Beleidsrapportage 2017			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Het kader van jaarlijkse P&C cyclus bestaat uit de beleidsbegroting, twee tussentijdse rapportages en het jaarverslag. Nu wordt u de tweede beleidsrapportage 2017 aangeboden.

Evenals de vorige keer wordt de beleidsrapportage in de vorm van een presentatie behandeld. Om de opmaak en vormgeving te verbeteren hebben we dit keer gebruikt gemaakt van Prezi Next i.p.v PowerPoint.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

De inhoudelijke en financiële afwijkingen in de uitvoering van de begroting 2017 zijn toegelicht in de als bijlage opgenomen presentatie "Tweede Beleidsrapportage 2017".

Afzonderlijk bijlage toelichting Sociaal Domein

Na het vaststellen van de notitie Ondersteuning en zorg voor Jeugd en Wmo, maatregelen voor 2017 en verder (d.d. 18 juli 2017) is er veel in gang gezet. In de afzonderlijke bijlage bij deze beleidsrapportage vindt u een toelichting op het overzicht van alle maatregelen en de acties die per maatregel zijn gestart.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

1. in te stemmen met de tweede beleidsrapportage 2017
2. de begroting 2017 te wijzigen op basis van het overzicht financiële afwijkingen

FINANCIËLE ASPECTEN

Het saldo van de begroting 2017 was na de eerste beleidsrapportage 2017 ruim € 1,3 miljoen positief. Per saldo resteert er na deze tweede Beleidsrapportage (€ 668.000 nadelig) een begrotingsoverschot van € 673.000.

BIJLAGE(N)

1. Presentatie "Tweede beleidsrapportage 2017"
2. Toelichting sociaal domein
3. Overzicht budgettaire effecten

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

2e BELEIDSRAPPORTAGE 2017

POLITIEKE MARKT - 17 OKTOBER 2017

INTRODUCTIE

AGENDA

**ALGEMEEN
BEELD**

BELANGRIJKSTE
PUNTEN

**ALGEMEEN
BEELD**

ECONOMISCHE
ONTWIKKELING

The background of the slide is a photograph of a cityscape, likely Rotterdam, featuring a mix of modern and traditional architecture, green trees, and a clear sky. A large, bright yellow circle with a white border is centered on the slide, containing the agenda text.

AGENDA

- Algemeen beeld
- Bijzondere aandachtspunten
- Inhoudelijke ontwikkelingen
- Budgettaire ontwikkelingen
- Projecten/Kredieten
- Stand van zaken bezuinigingen
- Vragen

ALGEMEEN BEELD

Belangrijkste punten

- **Financiën op orde**
- **Investeringsplan Binnenstad**
- **Sociaal domein - transformatie op schema**

ALGEMEEN BEELD

Economische ontwikkeling

Macro-economische ontwikkeling (MEV 2018)

- Economische groei boven 3% in 2017
- Verder dalende werkloosheid
- Overschot Rijksbegroting loopt verder op

Rente ontwikkeling

- Geen wijzigingen verwacht in rente beleid ECB
- Rente-voorspellingen van de banken onveranderd

Toelichting Algemeen beeld

Uit: Macro Economische Verkenning 2018

Economische groei

De Nederlandse economie floreert. De economische groei in het tweede kwartaal (1,5%) was uitzonderlijk en de arbeidsmarkt verbetert in rap tempo.

Er is een positieve binnenlandse dynamiek tussen aantrekkende werkgelegenheid, hoger beschikbaar inkomen, hogere bestedingen en aantrekkende huizenmarkt.

De geraamde economische groei is 3,3% in 2017 en 2,5% in 2018.

Dit is veel gunstiger dan elders in Europa. Buiten Europa loopt vooral in de opkomende economieën de economische groei licht op.

Arbeidsmarkt

De Nederlandse arbeidsmarkt verkrapt. De economische groei zorgt ervoor dat in 2018 de werkloosheid daalt tot 4,3%. De prijs- en loonstijgingen blijven gematigd. Door de verkrappende arbeidsmarkt loopt de stijging van de contractuele lonen op van 1,5% in 2016 naar 2,2% in 2018.

Koopkracht

De koopkracht verbetert in beperkte mate, met 0,3% in 2017 en 0,6% in 2018.

Begrotingsoverschot

Het begrotingsoverschot, dat vorig jaar is ontstaan, loopt in de ramingsperiode verder op, tot 0,8% bbp in 2018. Dit komt doordat de aanhoudende economische groei leidt tot hogere belastinginkomsten, terwijl de stijging van de overheidsuitgaven daarbij achterblijft.

BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN

**SOCIAAL
DOMEIN**
ALGEMEEN

**SOCIAAL
DOMEIN**
FINANCIEEL

BINNENSTAD

WARMTENET

**AGENDA
VAN
TWEENTE**

SOCIAAL DOMEIN

ALGEMEEN

Doorontwikkelen LEF projecten, zoals:

- Project: "Goed uit elkaar"
- Inrichten buurtkamers en ontmoetingsruimtes
- Aansluiting arbeidsmarkt kwetsbare jongeren

Versterkte inzet Wijkkracht

- Gerichte benaderingen doelgroepen
- Uitbreiding collectief aanbod
- Versterken burgerkracht

Stijging aantal complexe en meervoudige problemen bij gezinnen

Toelichting Sociaal Domein Algemeen

Doorontwikkeling LEF projecten:

Pilot Goed uit elkaar

Bij wijze van proef kunnen voorlopig 25 stellen, vanaf het eerste moment dat ze besluiten te scheiden, intensieve begeleiding krijgen. Maar ook hun kinderen. Die krijgen vanaf het begin ook een stem in wat zij willen en hoe de scheiding verloopt. In het project 'Goed uit Elkaar!' werkt een heel scala aan hulpverleners en specialisten samen: zoals kindercoaches, sociaal werkers, advocaten en mediators. Zij bieden hulp bij de verwerking en het regelen van de echtelijke breuk. Ze praten afzonderlijk met ouders en de kinderen. Het moet leiden tot een ouderschapsplan, waar iedereen mee uit de voeten kan en haalbaar is. Het kind staat in dit hele traject voorop. En scheiding heeft een grote impact op hen. In het ouderschapsplan zal dus veel oog zijn voor wat een kind nodig heeft en wil.

Kwetsbare jongeren

Op het gebied van aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt kwetsbare jongeren is het LEF-project nu van start gegaan en proberen we wet- en regelgeving op provinciaal en landelijk niveau aan te passen. Doel is een naadloze overgang zonder het tussenstation uitkering. Dit vereist een excellente samenwerking tussen alle domeinen. Het aantal matches in het werkgebied van het Werkplein Twente op de banenafpraak is 45. Per 1 november gaat het project matches op werk van start waarin op regionale basis het aantal plaatsingen omhoog moet.

Versterkte inzet Wijkkracht

De gemeente heeft extra middelen beschikbaar gesteld voor de doorontwikkeling van Wijkkracht, naast hun reguliere activiteitenplan. Wijkkracht heeft daarvoor een actieplan opgesteld met 3 thema's: positioneren, profileren en professionaliseren. Dit is onderverdeeld in diverse actielijnen, zoals meer collectief aanbod op basis van de ervaringen uit individuele cases, extra inzet op rol sociaal makelaar ter stimulering van burgerkracht en doelgroep gerichte aanpak

Ook in de maanden tot en met de zomer zien we nog steeds een stijging van het aantal complexe en meervoudige problemen bij gezinnen, waardoor de druk op onze regisseurs en inzet van ondersteuning toeneemt.

SOCIAAL DOMEIN

FINANCIEEL

- Ontwikkeling budget Wmo & Jeugd
 - Verwacht tekort in 2017: Wmo € 226.000, Jeugd € 454.000
 - Stijging tarieven
 - Hogere kosten zorg in natura & daling PGB
 - Mogelijke meevaller vanuit definitieve afrekeningen 2016
- Verwerking mei- & septembercirculaire
- Onderbouwde prognoses

Toelichting Sociaal Domein Financieel

Budgetten Wmo & Jeugd

Ondanks de genomen maatregelen, wat onder meer heeft geleid tot afname van wachtlijsten bij jeugd en betere sturingsinformatie, laat het verdere verloop van 2017 extra verwachte tekorten zien: € 226.000 op Wmo en € 454.000 op Jeugd. In het bijzonder de hogere tarieven op gebied van zorg in natura – dit betreft in het bijzonder Ondersteuning Zelfstandig Leven (OZL) en Ondersteuning Maatschappelijke Deelname (OMD) – zorgt voor een verwacht nadeel van ca € 1,6 miljoen op de Wmo. Daar staat tegenover dat er ook diverse voordelen zijn, zoals op vervoer en het persoonsgebonden budget (PGB). Doordat meer inwoners zorg in natura ontvangen, neemt het beroep op het persoonsgebonden budget af. Dit leidt tot een voordeel van bijna € 1 miljoen.

Bij Jeugd zorgt een stijging van de kosten op gebied van OZL en OMD eveneens voor een stijging van de kosten van ruim € 400.000, maar hier is ook sprake van een stijging van kosten voor behandeling en verblijf (ruim € 500.000). De stijging is in meerdere gemeenten gesignaleerd merkt het ministerie van VWS. Het ministerie is bezig om de oorzaken en mogelijke oplossingen verder in beeld te brengen. De voordelen in de budgetten Jeugd zitten net als bij de WMO onder meer in een daling van de kosten PGB.

Verwerking mei- en septembercirculaire: De verwerking van deze circulaires hebben een voordeel van circa € 750.000 laten zien op de budgetten Jeugd en Wmo

Doordat we meer zicht hebben gekregen op de aantallen cliënten en financiële uitgaven – dankzij de inzet van een taskforce vanuit de uitvoerende en ondersteunende afdelingen – is er betere managementinformatie tot stand gekomen. Dit leidt tot meer betrouwbare prognoses en inzicht in de ontwikkeling van de budgetten, en daarmee ook tot verdere bijstelling van de budgetten richting het eind van het jaar.

Transitorische posten:

Voor de jeugd GGZ is in 2016 een transitorische post opgenomen. Dit is tot op heden nog niet afgewikkeld, wij vermeden dat we nog niet alle rekeningen over 2016 hebben ontvangen. Mogelijk kan dit nog leiden tot een voordeel in het resultaat van 2017, maar dit zal pas bij de jaarrekening bekend zijn.

BINNENSTAD

Opstellen integraal actieplan i.s.m. de binnenstadspartners:
investeringsvoorstel naar de raad

Vernieuwde binnenstadsmonitor 2017 aansluiten op actualiteit

'Omwonen': o.a. kantoorpanden Marskant (4 woningen)
(vergunning in behandeling)

Start realisatie ombouw Telgenflat naar 80 woningen

Nieuwbouw braakliggende terrein aan de Marskant
(110 woningen)

Toelichting Binnenstad (1)

Actuele ontwikkelingen;

Stavaza integraal actieplan voor de binnenstad

Het integraal actieplan voor de binnenstad is een gezamenlijk plan dat in de afgelopen maanden door binnenstadspartners (SCH, BH, SVH en gemeente) is voorbereid en opgesteld. Het plan bevat een integrale visie op de gewenste ontwikkeling van de binnenstad en hieraan zijn concrete acties voor de komende 5 jaren gekoppeld. Er is een planning en investeringsopgave in opgenomen. Het plan is vastgesteld door het college en wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad in de periode oktober-november. Door alle partijen wordt de noodzaak onderschreven om snel tot uitvoering van de acties over te gaan om zo een positief vliegwiel te initiëren van investeringen in de binnenstad.

Vorbereiding binnenstadmonitor 2017

Met Kennispunt Twente, Bureau Hengelo, SCH en de gemeente wordt de binnenstadmonitor 2017 voorbereid. De monitor biedt inzicht in hoe de binnenstad er voor staat. Er zullen wederom vragen voorgelegd worden aan het Hengelo panel over de waardering van diverse aspecten in de binnenstad. Dit jaar wordt er een digitale monitor opgesteld waardoor de actualiteit en toegankelijkheid beter gewaarborgd is. De wens van binnenstadspartners is om de binnenstadsmonitor beter te laten aansluiten bij de ambitie en doelen van het integraal actieplan. Dit wordt in de komende tijd verder uitgewerkt.

Omwonen

Welbions en Trimotion hebben een innovatief woonconcept ontwikkeld voor de leegstaande panden van Welbions aan de Marskant. Het concept Omwonen biedt een oplossing voor leegstand door een tijdelijke invulling met wonen i.c.m. werken. De vergunningaanvraag is in behandeling en kan op korte termijn worden afgerond. Naar verwachting wordt nog dit jaar het pand bewoond door drie huurders. Het concept kan opgevat worden als experiment om leegstand aan te pakken en kan bij succes worden toegepast op meerdere plekken in de binnenstad.

Start realisatie ombouw telgenflat naar woningen (80 woningen)

Nieuwbouw braakliggend terrein aan de Marskant (110 woningen)

BINNENSTAD

Het DNA van Hengelo: met een film en aanvullende gesprekken wordt de gewenste identiteit opgehaald

Horecavisie is in juli vastgesteld door gemeenteraad

Terrassenbeleid: evaluatie loopt op dit moment

Industrieplein/Skatepark: voorstel aanvullende dekking naar de raad

Toelichting Binnenstad (2)

Stavaza DNA van Hengelo

De binnenstadspartners die samen optrekken voor het integraal actieplan trekken ook samen op in het proces om het DNA van Hengelo te definiëren en hier de gewenste identiteit op te baseren. De wens van de partijen is om de onderscheidenheid van Hengelo op een voor iedereen herkenbare en positieve manier te verbeelden en dit als onderlegger te gebruiken bij nieuwe ontwikkelingen. De provincie faciliteert dit proces vanuit de Stadsbeweging omdat het als voorbeeld dient hoe steden op vernieuwende/ innovatieve manier met binnenstadsontwikkelingen omgaan.

De afgelopen maanden zijn er diverse stadsgesprekken gevoerd en is onderzoek gedaan naar de taxonomie van Hengelo. Dit heeft geleid tot een voorlopig DNA en een trailer van een film over Hengelo. Op dit moment worden via evenementen, sociale media, inzet van ambassadeurs het DNA aangescherpt en de gewenste identiteit opgehaald. In november is het proces afgerond. Concrete vervolgstap van het identiteitsverhaal is o.a. een bidbook waarmee we ondernemers en investeerders binden en aantrekken voor de binnenstad.

Horecavisie

De Horecavisie is in juli vastgesteld door de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft unaniem een motie aangenomen waarin zij het college opdraagt om nieuwe horeca initiatieven die bijdragen aan de versterking van het centrum vooral te faciliteren. Komende tijd zullen we met SCH en de Horeca in gesprek gaan over het gewenste ondernemerschap dat hiervoor nodig is. Denk hierbij aan het toestaan van mengfuncties en de samenwerking/ uitwisseling tussen de horeca en culturele sector voor meer sfeer en gezelligheid in de binnenstad.

Terrassenbeleid

Op basis van de gevoerde gesprekken met horecaondernemers is geconcludeerd dat de meeste terrassen voldoen aan het terrassenbeleid. Bij een deel van de ondernemers zijn echter opmerkingen naar voren gekomen over ongeschikte onderdelen van het beleid zoals de verschijningsvorm, hoekoplossingen en maatvoering. Daarnaast is gebleken dat maatvoering zoals die in het beleid is vastgelegd niet past op de plannen voor de herinrichting van de openbare ruimte. Dit betekent dat de tekening die de basis van het beleid is herzien dient te worden. Met de SCH en Koninklijke Horeca Nederland worden gesprekken gevoerd om het beleid aan te passen op bovenstaande constatering en het dan opnieuw als gewijzigd en geëvalueerd beleid ter visie te leggen.

Industrieplein / Skatepark

N.a.v. de kadernota zullen middelen in de begroting worden vrijgemaakt om de skatevoorziening te realiseren en de openbare ruimte opnieuw vorm te geven. Het voorlopig ontwerp is gereed.

Bataafse Kamp: Deze subsidie is in dit project met name bedoeld voor het opwaarderen van de oostelijke stadsentree.

WARMTENET

Zuidelijk deel backbone in bedrijf gesteld

DEC Zuid en gebied ten zuiden van het Twentekanaal (o.a. HTSP en CTT) aangesloten op duurzame warmte AKZO. Officiële oplevering dit jaar

Noordelijk deel backbone afgerond tot het Esrein

Risico's ongewijzigd t.o.v. raadsbrief maart

Operationele kosten voor gemeente 2017 binnen budget

Toelichting Warmtenet

In de afgelopen periode is voortvarend doorgewerkt aan de realisatie van de backbone ten behoeve van het warmtenet. Na een testperiode is in september het zuidelijk deel van de backbone in bedrijf gesteld. Zowel DEC Zuid als het gebied ten zuiden van het Twentekanaal (waaronder HTSP en CTT) zijn aangesloten op de duurzame warmte van AkzoNobel. Tevens heeft op 31 maart jongstleden de overdracht van alle leveringsactiviteiten plaatsgevonden aan Warmtebedrijf Hengelo BV.

Voor het noordelijk deel van de backbone is de realisatie afgerond tot aan het Esrein. De tweede fase van de aanleg vanaf het Esrein tot aan het ROC en het Brouwerijterrein zullen in de komende periode worden opgepakt. Voordat deze gebieden daadwerkelijk kunnen worden aangesloten zal eerst DEC Noord dienen te worden gerealiseerd. Naar verwachting zal deze in het derde kwartaal van 2018 in bedrijf kunnen worden genomen.

Ten aanzien van de kosten van uitvoering is op dit moment geen verandering opgetreden ten opzichte van de eerdere rapportages. Gezien de complexiteit van de nog uit te voeren werkzaamheden in bestaand stedelijk gebied en de aangetrokken markt voor aannemers is het echter moeilijk te voorspellen of het budget toereikend zal zijn voor de volledige realisatie. Dit geldt ook voor de risico's die de gemeente nog heeft als gevolg van de afspraken ten behoeve van de closing waarover in maart aan de raad is gerapporteerd.

De operationele kosten voor het warmtenet in 2017 die nog voor rekening gemeente kwamen blijven binnen het geraamde budget.

We verwachten nog dit kwartaal met een aanvullende brief te moeten komen richting uw raad omdat we zien dat op een aantal onderdelen nu ontwikkelingen zijn. Dit gaat o.a. om het ROC, de aanbesteding voor een deel van de backbone en DEC Noord. Omdat de exacte consequenties nu nog niet in beeld zijn en omdat we hierover nog in onderhandeling zijn kunnen we u hierover nu niet verder informeren. We komen hier zo snel mogelijk bij u op terug.

Agenda van Twente

- Vastgesteld door gemeenteraad 18 juli jl.
- Bijdrage per inwoner € 7,50 per jaar
- Eventueel € 5 extra per inwoner
- Termijn 5 jaar

Uitvoeringsprogramma's flexibel / rollend via onderling verbonden actielijnen

- Techniek als motor
- Arbeidsmarkt & talent
- Bereikbaarheid & vestigingsklimaat
- Circulaire economie & duurzaamheid

Toelichting Agenda van Twente

Het investeringsprogramma (2018-2022) 'Agenda voor Twente' is op initiatief van de veertien Twentse gemeenten ontwikkeld, in nauwe samenwerking met de Twente Board en hun partners in het bedrijfsleven, van kennis- en onderwijsinstelling en van de samenwerkende overheden, waaronder de provincie Overijssel. Een Agenda om gezamenlijk te investeren in de toekomst van een krachtige regio met volop potentie. Hoe de komende vijf jaar er uit gaan zien en welke activiteiten we onder de Agenda gaan uitvoeren, bepalen we samen met onze partners. De ontwikkelingen gaan snel en over twee jaar kunnen de uitdagingen zomaar anders zijn. Ieder jaar kiezen we een programma waarop we in de volgende periode binnen de actielijnen door kunnen bouwen.

In de verslagperiode is de nieuwe Agenda voor Twente in 13 van 14 Twentse gemeenten vastgesteld. Rijssen-Holten heeft de besluitvorming uitgesteld en Almelo heeft voorwaarden gesteld aan de dekking (verkoop aandelen Twence). De Hengelose gemeenteraad heeft op 18 juli jl. besloten om, conform het door de bestuurscommissie AvT voorgestelde dictum, € 7,50 per inwoner per jaar beschikbaar te stellen en, na onderzoek en concretisering van de plannen, eventueel € 5 per inwoner extra te investeren. Dit alles voor 5 jaar. De inhoud van de Agenda voor Twente, met de focus op technologie, talent, vestigingsklimaat en duurzaamheid, wordt op dit moment geconcretiseerd in een uitvoeringsprogramma voor het eerste jaar, 2018. Het is de bedoeling dat de uitvoeringsprogramma's flexibel en rollend worden, zodat er altijd ruimte is voor nieuwe initiatieven, ook gedurende een jaar. De programma's worden opgesteld door het bedrijfsleven, de onderwijs- en onderzoeksinstituten, de provincie en de gemeenten samen.

INHOUDELIJKE ONTWIKKELINGEN

1

ECONOMIE,
WERK EN
INKOMEN

2 & 3

ONDERWIJS

4

SPORT EN
CULTUUR

5

RUIMTELIJKE
ONTWIKKELING
EN MOBILITEIT

6

BEH. OPENBARE
RUIMTE EN
DUURZAAMHEID

7

BESTUUR,
VEILIGHEID EN
OPENBARE
ORDE

8

FINANCIËN
BEDRIJFS-
VOERING

PROGRAMMA 1

ECONOMIE, WERK & INKOMEN

Bedrag aan uitkeringen Participatiewet daalt, maar aantal is hoger dan januari 2017

- Meer statushouders
- Verbreding doelgroep (geen wsw meer)
- Meer instroom vanuit schoolverlaters (VSO/PRO)

Uitgaven minimabeleid

- Per saldo voordelig
- Lagere kosten bijzondere bijstand inburgering
- Toenemende kosten bewindvoering
- Hogere uitgaven Sport en Cultuurfonds

Ondersteuning zelfstandigen

- Minder ondersteuningsaanvragen zelfstandigen

Toelichting programma 1

Bijstandsverlening. (P610.1) → stijging uitkeringen Participatiewet

Over de eerste 8 maanden 2017 is het aantal uitkeringen (bijstand, loaw en loaz) met een 0,5% gestegen ten opzichte van januari 2017. De stijging van de bijstand is ook landelijk waarneembaar. Onder invloed van de gunstige conjunctuur is het aantal WW uitkeringen echter sterk gedaald. Dit is tevens een landelijk beeld.

Dat de bijstand in tegenstelling tot de WW ondanks de gunstige conjunctuur toe is genomen kan worden verklaard door de instroom van statushouders, het op slot gaan van de Wsw en de instroom van VSO/PRO schoolverlaters. Een groot deel van de VSO/PRO schoolverlaters konden voorheen een beroep doen op de Wajong.

In tegenstelling tot een groot aantal gemeenten werkt het nieuwe multi-verdeelmodel voor Hengelo gunstig uit. Daarnaast neemt het aantal bijstandsgerechtigden in Hengelo in geringere mate toe. We prognosticeren dan ook een overschot van 1,2% op het BUIG budget (Bundeling Uitkering Inkomensvoorzieningen Gemeenten). Hierin is nog niet meegenomen de op Prinsjesdag aangekondigde kleine verhoging. Bij de formerende partijen ligt de wens op tafel voor een verhoging van het macrobudget.

Uitgaven Minimabeleid

Per saldo voordelig. De belangrijkste afwijkingen: lagere kosten bijzondere bijstand statushouders, de steeds maar stijgende (verplichte) kosten van bewindvoering, waardoor het beroep op bijzondere bijstand toeneemt en een groter bedrag uit het Sport en Cultuurfonds, vooral door de computerverstrekingen. Daartegenover staan lagere uitgaven voor het Sport en Cultuurfonds algemeen.

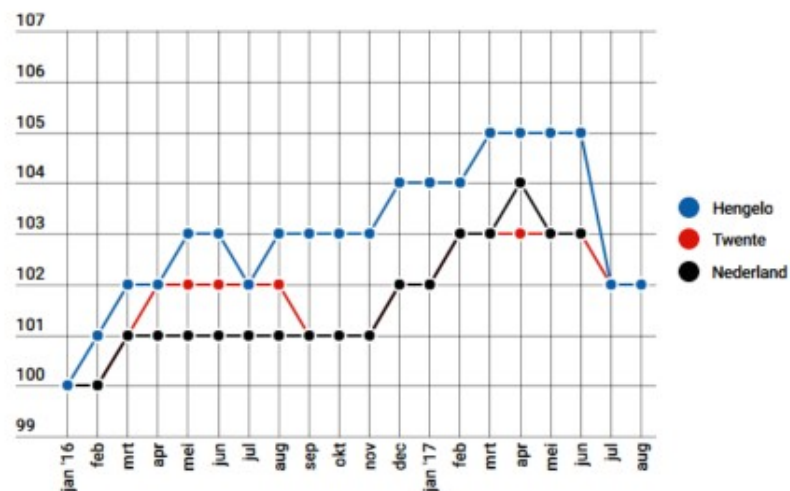
Schuldhelpverlening

Vanuit het beleidsplan schuldhelpverlening 2016-2020 wordt een viertal pilots verkend om mensen met schulden te ondersteunen. Een ervan is gestopt (vrije besteding P-budget). Door intakewerkzaamheden van de Stadsbank over te nemen wordt er op kosten van de Stadsbank bespaard.

Ondersteuning zelfstandigen / ROZ

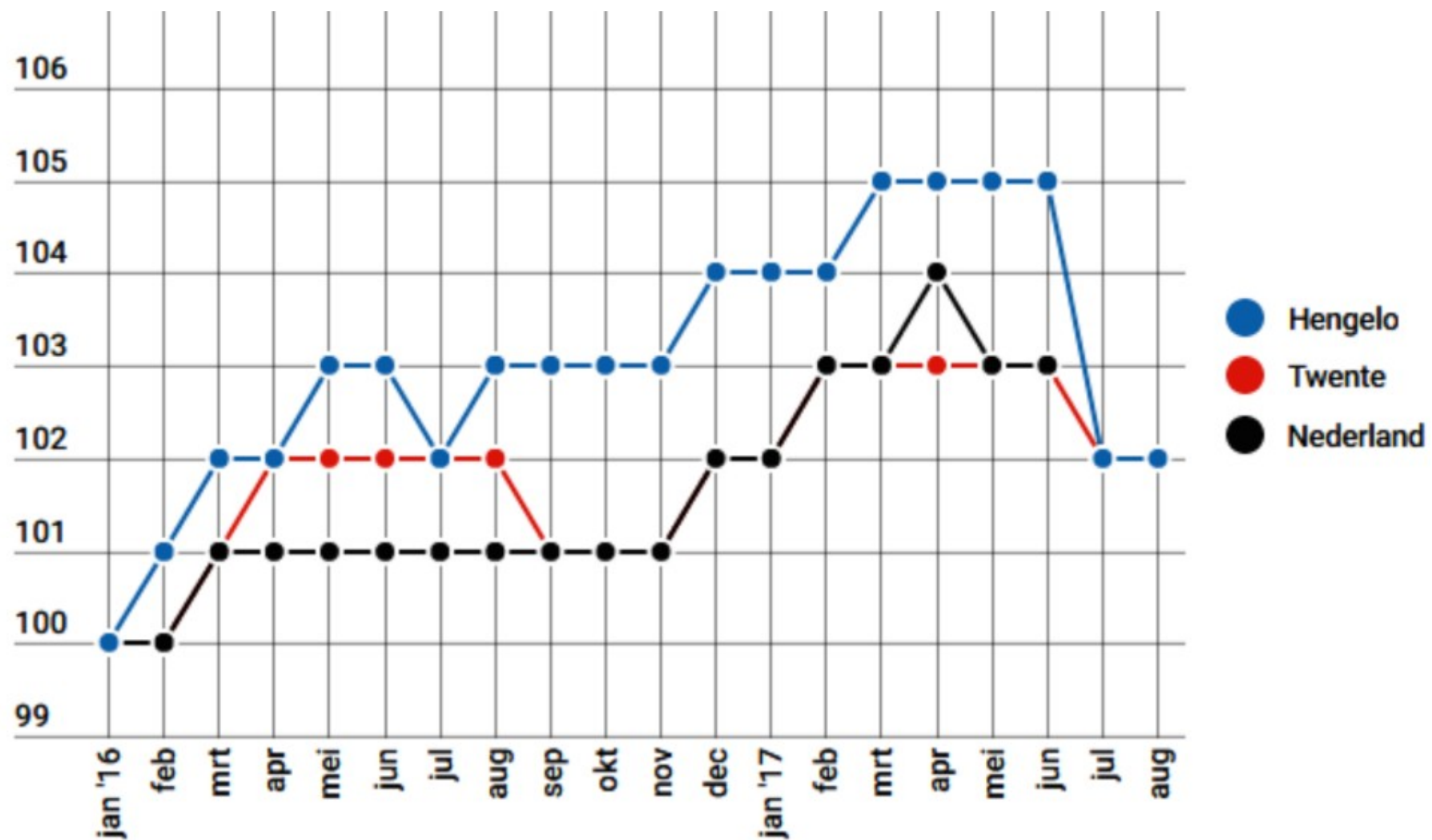
De aantrekkende economie zorgt ook voor een lichte vermindering van het aantal ondersteuningsaanvragen en dus omzet vanuit andere gemeenten. De kosten zijn ook lager, waardoor per saldo de situatie ongeveer gelijk blijft. Voor de gemeente Hengelo werkt dat door in een lager bedrag aan BBZ-uitkeringen. Door minder inzet diensten derden zijn ook de kosten minder. De acquisitie richting deelnemende gemeenten is verscherpt.

BESTANDSONTWIKKELING BIJSTANDSUITKERINGEN

Opmerkingen:

- Het Twentse bijstandscijfer over augustus is nog niet bekend.
- Het landelijke bijstandscijfer over juli en augustus zijn nog niet bekend (Bron: CBS Statline)

PROGRAMMA 2 & 3

ONDERWIJS, JEUGD, WELZIJN & ZORG

Gevolgen aanbesteding voor vervoer

- Voordelen op leerlingenvervoer en Regiotaxi
- Nadelen vervoer dagbesteding

Preventie opgroei problemen

- Bundelen verschillende subsidiestromen en budgetten

Kinderopvang SMI

- Toename inzet van deze preventieve maatregel

Vrijval budget "Gezonde Toekomst" 2015

Toelichting programma 2&3

(leerling)vervoer:

In de begroting is bij vervoer rekening gehouden met de aanbesteding waarbij het regiotaxivervoer wordt samengevoegd met het leerlingenvervoer (per 1 augustus jl.) en het vervoer van en naar de dagbesteding (per 1 januari 2018). We zien nu dan met de aanbesteding er een voordeel is op het leerlingenvervoer. Op de post 66703000 (de voormalige Regiotaxi) zijn de kosten in 2017 naar verwachting ook lager dan begroot. Maar op de post 66628050 (vervoer van en naar dagbesteding) geven we naar verwachting meer geld uit, omdat het tarief van dit vervoer naar boven is bijgesteld. Vanaf 1 januari 2018 valt dit vervoer ook onder de nieuwe contracten voor maatwerk vervoer en zullen de kosten nog meer toenemen. Naar verwachting kunnen we dit echter opvangen vanuit de begrotingspost van de voormalige Regiotaxi.

Subsidieregeling preventie opgroei problemen

In 2017 is deze regeling voor het eerst open gesteld. In de loop van dit jaar zijn de opgedane ervaringen verwerkt in aanpassingen voor 2018. Bedragen uit verschillende preventiebudgetten worden bij elkaar gebracht om transformatie in beleid en uitvoering op dit terrein te bevorderen. Samen met organisaties uit het voorliggend veld jeugd (voorschool, onderwijs, welzijn, jeugdgezondheidszorg en opvoedondersteuning) is in kaart gebracht welk hulpaanbod er is en waar dubbelingen zijn of hiaten. Op basis van onderzoeksdata en signalen uit de praktijk zijn de thema's en subthema's voor preventie jeugd vastgesteld waarop de focus komt in 2018 nl.:

- A. Bevorderen gezondheid van jeugdigen
- B. Voorkomen van psychische problemen bij jeugdigen
- C. Ondersteuning bij opgroeien in complexe gezinssituaties

Kinderopvang SMI

In 2016 was er ook een overschrijding op deze open eind regeling. Hierop is de begroting voor 2017 – en daaropvolgende jaren -niet aangepast. Kinderopvang SMI wordt ingezet om hogere zorgkosten te voorkomen. Het is een preventieve maatregel, die wordt ingezet op het moment een ouder om sociale en/of medische redenen tijdelijk niet in staat is om voor de kinderen te zorgen. Kinderopvang kan dan een (tijdelijke) oplossing bieden om ouders te ontlasten en/of de ontwikkeling van het kind niet te schaden. Door een goede samenwerking tussen de afdelingen ondersteuning en zorg en werk en inkomen (meldpunt kinderopvang) wordt deze preventieve maatregel vaker ingezet.

Vrijval van het budget project gezonde toekomst

In de loop van 2015 zijn middelen ontvangen gezond in de stad. Hier is een beleidsprogramma op geschreven voor meerdere jaren, echter daadwerkelijke uitvoering van de verschillende onderdelen vonden pas in 2016 plaats. Vandaar dat de middelen van 2015 niet in dat jaar zijn besteed.

PROGRAMMA 4

SPORT & CULTUUR

Eén organisatie voor muziek, techniek en kunst

- Benutting voorziening voor financiële afwikkeling muziekschool

Schouwburg Hengelo

- Gezamenlijk aan de slag rondom visieontwikkeling theater van de stad en gebouw

Toelichting programma 4

Muziekschool

Als gevolg van de personele reorganisatie bij de muziekschool zijn extra financiële verplichtingen ontstaan. In het verlengde van het raadsbesluit Muziekonderwijs in één organisatie voor muziek-, techniek- en kunsteducatie worden deze financiële verplichtingen van de muziekschool ten laste gebracht aan de voorziening voor die daarvoor is getroffen.

Schouwburg Hengelo

Bij de Kadernota zijn een drietal voorwaarden benoemd voor het structureel verhogen van het bedrag voor de schouwburg. De uitwerking van de voorwaarden wordt in nauwe samenwerking tussen de schouwburg en de gemeente opgepakt. Een tweetal werkgroepen samengesteld uit collega's van de gemeente en schouwburg zijn aan het werk om de voorwaarden gebouw, model Theater van de Stad en Visie vorm te geven.

PROGRAMMA 5

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN MOBILITEIT

Grondexploitatie

- Bouwkavels:
 - Verkoopdoelstelling van € 7,3 miljoen al in augustus behaald
 - Verwachting € 2,5 miljoen rest van het jaar
- Bedrijventerreinen:
 - Verkoop conform verwachting
 - Strategisch programmeren bedrijven en kantoren uitgesteld

Verplichte tussentijdse winstneming (BBV 2017)

- Korte termijn: Verbetering reserves grondexploitaties
- Lange termijn: Vervalt dit effect

Toelichting programma 5

Verkopen:

De jaardoelstelling van € 7,3 miljoen aan verkopen van woningbouw kavels is al gerealiseerd in augustus. De verwachting is dat er nog voor c.a. € 2,5 mln verkocht gaat worden.

De verkopen van kavels op bedrijventerreinen loopt gelijk met de verwachte verkopen. De opties en reserveringen laten een gunstig verloop zien. Strategisch programmeren bedrijven en kantoren is nog niet opgestart, wordt naar verwachting 2018

Besluit Begroting en Verantwoording 2017

A.g.v. de aanpassing van de BBV-regels per 2017: tussentijdse winst moet naar rato van de gerealiseerde kosten worden genomen. Dit betekent een verbetering van de reserve grondexploitaties op de korte termijn. Op langere termijn vervalt dit effect weer.

PROGRAMMA 6

BEHEER OPENBARE RUIMTE & DUURZAAMHEID

Omgevingswet uitgesteld

Implementatie ODT loopt vertraging op

Afval

- Omgekeerd inzamelen loopt vertraging op

Gildebor

- Kwaliteitsnormen worden over het algemeen gehaald
- 16 medewerkers vanuit trajecten ingestroomd

Hogere betrokkenheid bij de openbare ruimte

- Toename aantal meldingen

Toelichting programma 6

Omgevingswet

De Omgevingswet loopt opnieuw vertraging op. Werd de invoeringsdatum eerder al een jaar uitgesteld (van 1 januari 2018 naar 2019), nu wordt de invoering van de wet opnieuw opgesteld. Recent is bekend gemaakt dat de Wet per 1 januari 2021 wordt ingevoerd. Het implementatieplan Omgevingswet gaat nog dit jaar in route naar college en ter kennisname aan de raad.

ODT

Implementatie ODT loopt vertraging op. Bestuurlijk wordt gekoerst op een wat ruimere inbreng van taken. Wordt regiobreed afgestemd. Precieze invulling wordt nader uitgewerkt. Verwachte inwerkingtreding wordt 1-1-2019.

Afval

De implementatie van omgekeerd inzamelen loopt vertraging op. Dit leidt tot mogelijke meerkosten. Waarschijnlijk vindt in december nadere besluitvorming plaats.

Gildebor

Over het algemeen worden de kwaliteitsnormen voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte door Gildebor gehaald. Op het gebied van maaien van gazons, onkruidbestrijding en netheid wordt de vereiste beeldkwaliteit echter niet altijd gehaald.

De kwaliteit van de dienstverlening wordt afgeleid van de afhandeling van meldingen. De kwaliteitseis om 85% van de meldingen binnen de normtijd af te handelen wordt met 81% nog niet gehaald. Er is echter een stijgende lijn zichtbaar.

In totaal zijn er sinds de start van Gildebor 16 medewerkers vanuit trajecten ingestroomd waarvan 4 een vaste aanstelling binnen Gildebor hebben gekregen en 12 een tijdelijk contract. Verwacht was 8 medewerkers per jaar te kunnen plaatsen.

Betrokkenheid openbare ruimte

Meldingen openbare ruimte fors (18%) toegenomen

Mogelijke oorzaken

- Hogere betrokkenheid bewoners (o.a. groepen buurtbewoners)
- Lagere drempel om melding te doen (b.v. WhatsApp, Facebook, Twitter, BuitenBeter)
- Aandacht media (o.a. afval)
- Natuurlijke verschijnselen (b.v. toename eikenprocessierups)

PROGRAMMA 7

BESTUUR, VEILIGHEID EN OPENBARE ORDE

Programma Dienstverlening

- Kenmerken co-creatie
- Positieve aanpak nieuwe manier van werken
- Bewustwording creëren via ontwikkeling spel (Serious Gaming)

Verbetertraject sector fysiek

- Waarderend auditen is opgestart
- Ruimtelijke tafel is geïntroduceerd
- Organisatie-ontwikkeling gericht op houding en gedrag en omgevingsbewustzijn
- Onderzoek actualisatie bestemmingsplannen

Toelichting programma 7

Programma dienstverlening

Binnen het programma Dienstverlening wordt er gebruik gemaakt van de verschillende formules om met een gemeente brede aanpak onze dienstverlening te verbeteren. Vanuit de logica van de Hengelo'er laten we d.m.v. klantreizen collega's kritisch kijken naar het eigen proces en verbeteringen bedenken en doorvoeren. De co-creatieformule is zo'n formule. Door literatuur, gesprekken met (regionale) collega's en door betrokken te zijn bij diverse co-creatieprocessen zijn de kenmerken van een goed co-creatie proces bepaald. Voor (een deel van) de medewerkers betekent dit een nieuwe manier van werken.

Zo zal het gedrag en de houding van medewerkers bij een co-creatie traject in tegenstelling tot een traditioneel uitgevoerd proces wezenlijk anders zijn. Dit gaan we op een positieve andere manier onder de aandacht brengen en de medewerkers hierin meenemen. We gaan een spel (serious gaming) ontwikkelen gebaseerd op de uitgangspunten van de co-creatieformule. Door het spel te spelen kunnen we bij medewerkers op een interactieve manier bewustwording creëren over de manier waarop zij co-creatie kunnen toepassen in hun werkzaamheden.

Verbeterplan sector fysiek

Binnen de sector fysiek wordt uitvoering gegeven aan het verbeterplan. De belangrijkste punten hieruit zijn:

- Ruimtelijke tafel ingevoerd voor het sturen op één aanpak voor nieuwe initiatieven
- Waarderend auditen opgestart voor het vergroten van het zelfreflecterend vermogen op de kwaliteit van de ruimtelijke processen
- Kwetsbare functies in kaart gebracht per afdeling
- Organisatie-ontwikkeling gericht op houding en gedrag en omgevingsbewustzijn
- Nieuwe organisatiestructuur in voorbereiding
- Integrale planning ruimtelijke producten in voorbereiding
- Onderzoek naar actualisatie bestemmingsplannen
- In tweetallen werken aan bestemmingsplannen

PROGRAMMA 8

FINANCIËN

Rechtmatigheid inkoop en aanbesteding

- Concept verbeterplan aanbesteding en inkoop gereed
- Maatregelen gericht op de langere termijn

Concerncontrol

- Team concerncontrol opgericht per 1 september 2017
- Vanuit een concern brede blik werken aan meer inzicht en samenhang om de kwaliteit te verbeteren

Toelichting programma 8

Rechtmatigheid inkoop en aanbesteding

Concept verbeterplan aanbesteding en inkoop gereed.

Dit o.a. n.a.v. rechtmatigheidsfout bij de jaarrekening 2016.

De te nemen maatregelen zullen vooral op de langere termijn effect hebben. Door de effecten van 2017 op het huidige jaar is nog geen garantie te geven voor de rechtmatigheidsverklaring over 2017.

Concerncontrol

Team concerncontrol opgericht per 1 september

Vanuit een concern brede blik werken aan meer inzicht en samenhang om de kwaliteit te verbeteren

BUDGETTAIRE ONTWIKKELINGEN

BUDGETTAIRE
ONTWIKKELINGEN

1 - 4

BUDGETTAIRE
ONTWIKKELINGEN

5 - 8

BUDGETTAIRE
ONTWIKKELINGEN

TOTAAL

BUDGETTAIRE EFFECTEN PROGRAMMA'S 1 - 4

310.1	Markt: lagere opbrengst marktgelden	-15
610.1	Bijstandsverlening: lagere kosten bedrijfsadviesering, voordeel BUIG-budget, hogere uitgaven BBZ	506
614.1	Minimabeleid: minder uitgaven bijzondere bijstand	160
614.4	Schuldhelpverlening: daling aanvragen	-43
623.1	W/WB-trajecten: budget flankerend beleid	-91
623.2	Inburgering	-39

Toelichting Budgettaire ontwikkelingen 1-4 (1)

310.1 MARKT

Ondanks gerichte acties tot verbetering zet de trend van dalende opbrengsten marktgelden zich door. € 15K

610.1 BIJSTANDSVERLENING

Lagere kosten PostNL. € 80K (V)

% oninbare fraudevorderingen is verhoogd van 54% naar 73% € 94K

Lagere opbrengst huren pand H164 € 37K

Lagere omzet Enschede betreffende bedrijfsadvisering € 51K

Hogere uitkeringen BBZ aan startende ondernemers € 34K

Verwacht voordeel op BUIGbudget door terugloop aantallen bijstandsgerechtigden. Prognose nu gebaseerd op 2.423 uitkeringen x prijs van € 13.885. € 227K (v); voordeel door definitieve vaststelling van het BUIG-budget **€ 364 (V)**

Eenmalige afboeking op ontvangen inkomensbeheer en naijlende kosten SozaWpert € 23K

Niet in begroting als apart budget opgenomen kosten loonkostensubsidie € 72K

Hogere kosten WWB-beheer o.m. beveiligingskosten € 38

Niet gebruikt budget Sociale Economie ROZ agv minder uitbesteed werk € 68K (v)

Nadeel op BBZ doordat meer aan kredieten is verstrekt € 38K

Lagere kosten bedrijfsadvisering door lagere kosten training en coaching, inhuur personeel en overige kosten diensten derden € 118K (v)

Startersadvisering, hogere inkomsten diverse gemeenten € 36K(v)

614.1 MINIMABELEID

Hogere aflossing op verstrekte leningen bijzondere bijstand € 100K (v)

Lagere vergoeding bibliotheekabonnementen € 22K (v)

Meer verstrekkingen bijzondere bijstand € 36K

Vrijval budget bijzondere bijstand Cultuurhoes € 14K (v)

Lagere kosten bijzondere bijstand inburgeringstrajecten € 60 (v)

614.4 SCHULDHULPVERLENING

Lagere inkomsten door daling aantal aanvragen door het aantrekken van de economische situatie € 115K

Voordeel op minder uitbestede werken € 40K (v)

Besparing op kosten Stadsbank € 32K (v)

623.1 WWB

Niet in de begroting als apart budget opgenomen voor flankerend beleid ter ondersteuning bijstandsgerechtigden (vergoeding voor reiskosten, stage-/werkplek, werkkleding of kortdurende opleiding). € 78

Betreft budget voor trajecten nieuwe doelgroep. De kosten worden verantwoord onder Flankerend beleid (zie hierboven). € 40K (v)

Lagere inkomsten uit loonwaarde-metingen, deels doordat Haaksbergen aan SMS is toegevoegd € 31K

Lagere inkomsten uit ESF-participatie-trajecten door gewijzigde regionale afspraken over vergoeding € 25K

Participatiebudget Sociale ondernemingen: niet besteed deel budget. € 25K (v)

Stijging kosten Werkplein, locatie Gieterij. Deze kosten worden verdeeld over deelnemende partners o.b.v. aantal uitkeringen. Het UWV heeft aangegeven niet mee te kunnen betalen in de kosten en ingaande 2017 stijgen de kosten (door meer activiteiten). Ingaande 2018 is hier via de kadernota extra geld voor beschikbaar gesteld. € 22K

623.2 INBURGERING

Hogere uitkeringen voor inburgeringstrajecten, budgettaire ruimte zit op 614.1 € 39K (N)

BUDGETTAIRE EFFECTEN PROGRAMMA'S 1 - 4

650.1	Kinderopvang: stijging aanvragen	-128
480.2	Leerlingenvervoer: nieuw contract	80
530.2	Sporthallen: vertraagde renovatie Weusthaghal	-58
714.2	Ov. gezondheidszorg: vrijval uit 2015	107
Sociaal domein	Wmo	-226
	Jeugd	-454

Toelichting Budgettaire ontwikkelingen 1-4 (2)

650.1 KINDEROPVANG

Stijging van het aantal SMI—aanvragen € 100K
Kostenuitzetting op kosten toezicht kinderopvang € 28K

421.2 ONDERWIJSHUISVESTING (budgettair neutraal)

Overschrijding OZB kosten i.v.m. hogere OZB van het nieuwe Twickelcollege. € 60K
Voordeel op onderhoud gymnastieklokale agv vooruitschuiven werkzaamheden € 60K (v)
Voordeel op verzekeringskosten door lagere premies agv verhoging eigen risico € 90K (v). Dit voordeel landt in de Reserve Onderwijshuisvesting.

480.2 LEERLINGENVERVOER

Aanbestedingsvoordeel op leerlingenvervoer, dat deel uitmaakte van een brede aanbesteding op vervoer binnen het Sociaal Domein, o.m. regiotalxivervoer en gehandicaptenvervoer. € 80K (v)

530.2 SPORHALLEN

In de begroting is het vastgoedbedrijf al deels uitgegaan van de toekomstige situatie. Voor de bouwperiode gelden andere afspraken waardoor we in 2017 een nadeel hebben t.o.v. de begroting. Dit is eenmalig aangezien de renovatie nagenoeg is afgerond: nadeel € 58K

714.2 OVERIGE GEZONDHEIDSZORG

Dit voordeel betreft een eenmalige vrijval van middelen uit 2015. € 107K (v)

SOCIAAL DOMEIN (exclusief bedrijfsvoering)

(UITGEBREIDE TOELICHTING IN SEPARATE NOTITIE)

Wmo

Wmo oud met name vervoer € 500K (v)
Wmo zorg in natura (OZL en OMD) € 1.965K
Wmo PGB € 971K (v)
Overig € 206K
Mei- en septembercirculaire € 474K (v)

Jeugd

Landelijk Transitiearrangement € 15K (v)
Begeleiding € 404K
Behandeling € 110K
Specialistische hulp € 5K (v)
Verblijf € 425K
Jeugdbescherming/jeugdreclassering € 454K
PGB € 211K (v)
Overig € 425K (v)
Mei- en septembercirculaire € 282K (v)

BUDGETTAIRE EFFECTEN PROGRAMMA'S 5 - 8

210.1	Onderhoud wegen: overheveling budget straatwerk	p.m.
221.2	Overige waterlopen: baggerwerkzaamheden	-25
723.2	Geluid: vrijval subsidie geluidssanering	72
723.3	Bodem: overzetten oude GSB-middelen voor bodem naar Reserve bodemsanering	b.n.
821.2	Binnenstad: werkzaamheden Pastoriestraat	b.n.
822.5	Bouwleges: heffing bouwleges in verlopen bestemmingsplannen	p.m.

Toelichting budgettaire ontwikkeling 5-8 (1)

210.1 ONDERHOUD WEGEN

Overheveling budget straatwerk: p.m.

In de wethouder Kampstraat zijn leidingen aangelegd t.b.v. Warmtenet. In overleg met de aannemer van Warmtenet is afgesproken dat het straatwerk hersteld wordt door de gemeente. Dit gebeurt op een later tijdstip om na zakkingen te voorkomen. Bij opstellen jaarrekening 2017 zal via budgetoverheveling voorstel worden gedaan om hiervoor beschikbaar budget 2017 (ca. €150.000) over te hevelen.

221.2 OVERIGE WATERLOPEN

Baggerwerkzaamheden: nadeel € 25.000

De verwachte overschrijding wordt veroorzaakt door baggerwerkzaamheden die het waterschap heeft uitgevoerd in vijvers. Hengelo draagt de kosten voor het verwerken van het vrijgekomen slib.

723.2 GELUID

Vrijval subsidie geluidssanering: voordeel €72.500

Eenmalige meevaller vanwege vrijval subsidie geluidssanering ad. €72.500. Deze hadden betrekking op gevelmaatregelen Westtangent. Project is binnen projectbegroting afgerond, waarbij bleek dat dit deel van beschikbare subsidie niet ingezet hoeft te worden en vrij kan vallen.

723.3 BODEM

Overzetten oude GSB-middelen voor bodem naar Reserve bodemsanering: p.m.

De oude middelen Grote Steden Beleid voor bodem (t/m 2009) staan nog steeds op de balans als Vooruit ontvangen middelen. Bedrag € 2.052.546. Er zijn geen direct aanwijsbare verplichtingen, die de aanwezigheid van deze middelen rechtvaardigen als balanspost. Aangezien de middelen hoofdzakelijk een relatie hebben met bodemsaneringen zullen deze vooralsnog worden toegevoegd aan de Reserve bodemsanering. Betreft een budgettair neutrale actie. De sector Fysiek heeft de opdracht nog dit jaar te komen met een geactualiseerd bestedingsplan Bodemsanering 2016-2020. Aan de hand daarvan kan de raad besluiten deze middelen te handhaven in deze reserve dan wel (een deel) te laten vrijvallen.

723.8 HANDHAVING MILIEU/922.5 STELPOST GEMEENTEFONDS

De aanwezig restant middelen stelpost gemeentefonds voor VTH-taken (€99.500) worden in 2017 ingezet ter dekking van de (extra) lasten i.v.m. invoeren Omgevingsdienst. Voor komende jaren zal deze stelpost gebruikt worden voor de exploitatie van de nieuwe Omgevingsdienst Twente. Zal via begrotingswijziging worden meegenomen en verloopt budgettair neutraal.

821.2 BINNENSTAD

Werkzaamheden Pastoriestraat: p.m.

Op basis van besluitvorming in 2015 hebben dit jaar de werkzaamheden bestratingen plaatsgevonden (€ 35.000). Dekking via bijdrage Regio Twente. Is als zodanig budgettair neutraal verwerkt in begrotingswijziging.

822.5 BOUWLEGES

Heffing bouwleges in verlopen bestemmingsplannen: p.m.

Naar aanleiding van raadvragen vindt onderzoek plaats naar de mogelijke gevolgen van recente uitspraken over het al dan niet heffen van bouwleges in verlopen bestemmingsplannen. Op dit moment bestaat nog geen beeld over de budgettaire gevolgen. Zie Raadsbrief "Heffen en invorderen van leges in relatie tot bestemmingsplannen ouder dan 10 jaar "(2165720).

BUDGETTAIRE EFFECTEN

BEDRIJFSVOERING

Sociaal	Verwacht resultaat bedrijfsvoering	-520
	T.I.v. Reserve Org. Ontwikkeling	214
	Tekort sector Sociaal	-306
Fysiek	Verwacht resultaat bedrijfsvoering	-470
	T.I.v. Reserve Org. Ontwikkeling	210
	Tekort sector Fysiek	-260
Dienstv.	Verwacht resultaat bedrijfsvoering	+400
Middelen	Inzet bestemmingsreserve arbeidsvoorwaarden	b.n.
	Subtotaal bedrijfsvoering	-166

Toelichting budgettaire effecten bedrijfsvoering

Verwacht resultaat bedrijfsvoering sector Sociaal

520.000

Op dit moment zijn de verwachte uitgaven in de bedrijfsvoering binnen de sector sociaal circa € 520.000 hoger dan begroot. Dit wordt o.a. veroorzaakt doordat er extra inhuur heeft plaatsvinden als gevolg van vervanging van langdurig zieken en extra aanvragen Wmo in de eerste helft van 2017. Ook wordt een deel van het tekort veroorzaakt door boventalligheid als gevolg van eerdere bezuinigingsvoorstellen. De afspraak is dat dit ten laste komt van de reserve organisatieontwikkeling (in totaal € 214.000). Per saldo resteert er een tekort van circa € 306.000.

Verwacht resultaat bedrijfsvoering sector Fysiek

- 470.000

Op dit moment zijn de verwachte uitgaven in de bedrijfsvoering binnen de sector fysiek circa € 470.000 hoger dan begroot. Dit wordt o.a. veroorzaakt doordat er extra inhuur heeft plaatsvinden als gevolg van de invoering van de Omgevingswet, het BMC onderzoek en het organisatie-ontwikkeltraject. Ook wordt een deel van het tekort veroorzaakt door boventalligheid als gevolg van eerdere bezuinigingsvoorstellen. De afspraak is dat dit ten laste komt van de reserve organisatieontwikkeling (in totaal € 210.000). Per saldo resteert er een tekort van circa € 260.000.

Verwacht resultaat bedrijfsvoering sector dienstverlening

+ 400.000

De uitgaven voor boeken en abonnementen blijven aanzienlijk achter bij de begroting. In de begroting 2018 e.v. is het budget structureel aangepast. In de begroting 2018 en 2019 is het huisvestingsbudget tijdelijk verlaagd met 250.000 a.g.v. de concentratie van de huisvesting en het niet in gebruik hebben van het gemeentehuis.

Inzet bestemmingsreserve arbeidsvoorwaarden

b.n.

In afwachting van de oplevering van de nieuw (ver)bouw kan de dotatie in de voorziening groot onderhoud worden opgeschort. Het bestaande saldo is toereikend voor de geaccordeerde plannen.

De bestemmingsreserve arbeidsvoorwaarden (1316) bedraagt € 212.307,61. Deze reserve is bedoeld voor secundaire arbeidsvoorwaarden. In 1999 heeft de raad middelen afgezonderd ter dekking van niet direct voorzienbare kosten van arbeidsvoorwaarden. Er is echter jaren niets aan de reserve toegevoegd en ook niet uit de reserve onttrokken.

De reserve kan alleen worden ingezet met instemming van de werknemersvertegenwoordiging in het Georganiseerd Overleg (GO). Daarom is dit onderwerp meerdere malen besproken in het GO. In juli is afgesproken een deel van het bedrag te gebruiken voor de verhoging van het budget dat medewerkers op de kerstmarkt kunnen besteden. Het budget wordt met € 75,- per medewerker verhoogd.

Met deze verhoging blijft er een deel van de reserve bestaan. Dit jaar wordt hieruit circa € 75.000 onttrokken. Over de besteding van het resterende deel gaan we opnieuw in overleg met de werknemersvertegenwoordiging.

BUDGETTAIRE EFFECTEN PROGRAMMA'S 5 - 8

001	Terugontvangen bijdragen fractieondersteuning	+40
922	Vrijval stelposten	+285
050	Renteresultaat	+400
921	Gemeentefonds - septembercirculaire	- 678
002	Extra dotatie voorziening pensioen wethouders	- 395

Toelichting budgettaire ontwikkeling 5-8

001 Terugontvangen bijdragen fractieondersteuning

In september heeft de raad de eindafrekening van de fractieondersteuning 2015 vastgesteld. De verstrekte voorschotten zijn € 40.000 hoger dan de vastgestelde bijdragen.

922 Vrijval stelposten

Een aantal stelposten uit de begroting 2017 kunnen vrijvallen dit betreft: Bedrijfsvoering 26.000, Restant projectleiding 85.000, Correctie onderhoudsvoorziening 96.000, Taaleis Participatiewet 29.000, Verhoogde asielinstroom/Rijksbijdrage statushouders 48.762, (sept.circ. 2017?).

914 Renteresultaat

De rente op een aantal geldleningen is door een contractueel bepaalde renteherziening naar beneden bijgesteld.

Dit betreft ook een aantal leningen van Welbions, waardoor de rentebaten dalen.

Door aflossingen loopt het rentevoordeel op geldleningen aan de overige instellingen terug.

Kort geld, kasgeldleningen, levert momenteel een rentevergoeding op i.p.v. een rentelast. Door overwegend financieren met kort geld ontstaan daarom rentevordelen. Met deze voordelen is al ten dele rekening gehouden, maar de voordelen overschrijden de verwachting.

921 Gemeentefonds

Per saldo een nadeel van € 678.000, voornamelijk door neerwaartse bijstelling van het accrespercentage en aanpassing plafond BTW compensatiefonds. Uitvoerige toelichting (ook meerjarig) in raadsbrief 2016859.

002 Extra dotatie voorziening pensioen wethouders

Als gevolg van de verplichte verlaging van de rekenrente van 1,63% naar 0,86% moet er € 395.000 worden toegevoegd aan de voorziening pensioen wethouders. Hiermee zijn de volledige pensioenverplichtingen afgedekt en 10% van de maximaal noodzakelijk kapitaal risicovoorziening nabestaanden (i.v.m. overlijden wethouder voor pensioengerechtigde leeftijd).

BUDGETTAIRE EFFECTEN TOTAAL

Begrotingssaldo na 1e Berap	+1.305
Aanvullende begrotingswijzigingen	+36
Huidig begrotingssaldo	+1.341
Mutaties 2e Berap per saldo	-668
Begrotingssaldo na 2e Berap	+673

Toelichting Budgettaire effecten totaal

De eerste beleidsrapportage sloot met een voordeel van ruim € 1,3 miljoen. Deze beleidsrapportage geeft een negatief effect van circa € 0,7 miljoen. Per saldo resteert er een begrotingssaldo van circa € 0,7 miljoen (positief)

PROJECTEN / KREDIETEN

PROJECT

WONEN EN
BEDRIJVEN-
TERREINEN

PROJECT

SLAGENBEEK -
BROEK NOORD

PROJECT

RECONSTRUCTIE
KUIPERSDIJK

INVESTERINGEN

KUNSTGRAS

STAND VAN ZAKEN

BEZUINIGINGEN
2017

BESLUIT- VORMINGSTRAJECT RAAD

PROJECTEN

WONEN EN BEDRIJVENTERREINEN

't Rot

- Fietscrossbaan met startheuvel en kantine opgeleverd en in gebruik genomen

Sports Centre Hengelo

- SCH op 10 juli 2017 geopend
- Afwerking met planten, bomen en wandelpad

Toelichting project wonen en bedrijventerreinen

't Rot / Landmanserve:

De fietscrossbaan met startheuvel en de kantine voor fietscrossvereniging het Twentse Ros zijn opgeleverd en overgedragen aan het Twentse Ros. Het complex is geopend op 16 september 2017.

Sports Centre Hengelo:

Op 10 juli 2017 heeft de officiële opening van het Sports Centre Hengelo plaatsgevonden.

Aan de noordwest zijde van het stadion (tussen stadion en spoor) worden nog bomen geplant, een wandelpad aangelegd en, op initiatief van de Stichting Topsport Twente, worden borden geplaatst ter ere van Twentse gouden medaillewinnaars op de Olympische spelen.

PROJECTEN

Slangenbeek - Broek Noord

- Verwachte verslechtering resultaat met € 1 miljoen door hogere civiele kosten. De financiële gevolgen hiervan zullen in de herziening grondexploitatie per 1 januari 2018 worden meegenomen

Toelichting project Slangenbeek – Broek Noord

Slangenbeek Broek:

De voorlopige raming laat zien dat de kosten voor het bouw- en woonrijp maken voor Broek Noordrand met ca. 1 miljoen euro toenemen. Dat heeft voornamelijk de volgende oorzaken:

- de kosten voor het civiele werk zijn in het verleden te laag geraamd c.q. onvoldoende geïndexeerd
- het uitgeefbare gebied is verkleind van 80% naar 70%. Dit is eerder gerapporteerd; het verlies aan inkomsten hierdoor is meegenomen in de herziening 2017. Als gevolg hiervan is het aantal vierkante meters openbare ruimte dat ingericht moet worden aanzienlijk groter geworden.
- in het verleden is rekening gehouden met bovengrondse afvoer van hemelwater richting de wadi aan de Beneluxlaan (o.a. over de kavels gelegen aan de Bijenkorf). In de praktijk blijkt dat heel lastig te realiseren. Voorgesteld wordt om te kiezen voor een ondergrondse hemelwaterafvoer, hetgeen extra kosten met zich meebrengt.

De meerkosten voor civiel maken dat het resultaat met circa € 1 miljoen verslechtert. De financiële gevolgen hiervan zullen in de herziening per 1 januari 2018 worden meegenomen. Het gevolg hiervan is dat € 1 miljoen meer voorziening moet worden getroffen ten laste van de Reserve Grondbedrijf. De ontwikkeling van de totale voorziening en van de totale reserve van het Grondbedrijf kan in zijn geheel pas bij de herzieningen per 1 januari 2018 worden bepaald.

PROJECTEN

Herhuisvesting ambtelijk apparaat

- Verleggen kabels en leidingen wordt eerder uitgevoerd
- Opleverdatum medio 2019

Toelichting project:**Herhuisvesting ambtelijk apparaat:**

De gecontracteerde aannemers zijn gestart met hun (voorbereidende) werkzaamheden.

Verleggen kabels en leidingen wordt eerder uitgevoerd. Hoeft dan t.z.t niet meer bij herinrichting openbare ruimte.

De projectgroep en een groot deel van de bijbehorende werkgroepen zijn aan het werk, deze werkzaamheden liggen op schema.

PROJECTEN

Reconstructie Kuipersdijk

- Verwacht tekort op planvoorbereiding van ongeveer € 100.000 door keuze voor methode bouwteam en extra onderzoeken
- Verschuiving van voorbereidings- naar uitvoeringskrediet

Toelichting reconstructie Kuipersdijk

Bij de reconstructie Kuipersdijk gaat het om een overschrijding van $\pm$ € 100.000. Er is voor een bouwteam gekozen en omdat de aannemer de verdere uitwerking van het ontwerp uitvoert, is er een verplichting aangegaan met deze aannemer. Deze kosten zijn in het krediet niet voorzien omdat deze normaliter in de realisatiefase worden meegenomen. Daarnaast is er een aantal onderzoeken uitgevoerd (niet gesprongen explosieven en bodem) die niet waren begroot maar vooruitlopend op de realisatie wel uitgevoerd moesten worden om beter inzicht te krijgen in de te verwachten kosten. De huidige overschrijding van het krediet wordt meegenomen in de kredietaanvraag ten behoeve van de realisatiefase.

INVESTERINGEN

Kunstgras

- Hogere kosten verwijderen oude toplaag en extra investeringen voor looproosters en goten
- Kan worden opgevangen binnen de beschikbare budgetten

Toelichting Investerings Kunstgras

De kunstgrasbranche is relatief een jonge branche die het laatste jaar flink onder de loep is genomen. Het SBR rubber (gemalen autoband) dat als infill dient zou wellicht schadelijk zijn voor gezondheid en milieu. Daarop is in het voorjaar van 2017 een politieke markt geweest over het gebruik van SBR rubber in kunstgrasvelden.

De kennis op dat moment gaf geen aanleiding om te stoppen met rubber infill, De investeringsbedragen zijn niet opgehoogd om een andere infill materiaal te gebruiken of andere aanpassingen te doen. Wel is afgesproken dat er bij veldrenovaties looproosters en goten geplaatst worden om het rubber op te vangen die van het veld waait of spoelt. Deze aanpassingen brengen hogere investeringskosten met zich mee dan begroot.

Daarnaast is er extra aandacht voor de afvoer van de oude top laag en zandonderbouw in het geval van veldrenovatie. De af te voeren grond en materialen moeten uitgebreid worden gekeurd en afgegraven worden onder strengere Arbo- en milieuvoorwaarden. Ook de hogere zandprijs en de aantrekkende markt hebben gezorgd voor een hoger investeringsbedrag dan gepland. De onderzoeken naar het gebruik van rubber zijn nog steeds gaande. Deze volgen we op de voet en wij zullen ons beleid aanpassen als hier aanleiding voor is. Doordat de rekenrente is verlaagd en de huur constant is gebleven kan dit binnen het budget van sport worden opgevangen.

STAND VAN ZAKEN

BEZUINIGINGEN 2017

Alle bezuinigingen uit de begroting 2017
lopen op schema

Afzonderlijke rapportage m.b.t. de
bezuinigingen in het sociaal domein in de
bijlage

BESLUITVORMINGSTRAJECT

RAAD

Van de presentatie/discussie worden audio opnames gemaakt

De presentatie is vooraf beschikbaar

Daarnaast wordt de begrotingswijziging vastgesteld door de raad

| VRAGEN?

Toelichting Sociaal Domein algemeen

Na het vaststellen van de notitie *Ondersteuning en zorg voor Jeugd en Wmo, maatregelen voor 2017 en verder* (d.d. 18 juli 2017) is er veel in gang gezet. Hieronder vindt u een toelichting op het overzicht van alle maatregelen en de acties die per maatregel zijn gestart. Met name de inzet van extra regisseurs en de Taskforce managementinformatie hebben al zichtbaar effect.

Door invulling van de extra formatie voor de regisseurs jeugd is de wachtlijst bij de toegang tot ondersteuning en zorg inmiddels weggewerkt. De regisseurs van Jeugd en Gezin kunnen snel op huisbezoek wanneer een gezin zich bij ons meldt. Wel is er bij bepaalde vormen van jeugdhulp nog een wachtlijst. Gelukkig hebben wij contracten met een groot aantal aanbieders en kunnen wij cliënten wijzen op de aanbieders die geen wachtlijst hebben. Soms is echter hele specifieke hulp nodig, waardoor dit niet mogelijk is.

Anders is dat bij de Wmo. Daar moeten mensen op dit moment bijna zes weken wachten voordat wij op huisbezoek komen. Dit heeft te maken met een stijging van het aantal cliënten (150 meer aanvragen dan in zelfde periode 2016) en de complexiteit waarmee ze binnen komen. Wanneer eenmaal een gesprek is geweest, kan de ondersteuning of zorg wel direct worden ingezet. Natuurlijk maken wij uitzonderingen voor spoedsituatie. Er wordt gekeken of hier bijsturing noodzakelijk is.

Om beter grip te krijgen op de aantallen (cliënten, zorgtrajecten etc.) en de financiële uitgaven, is een taskforce aan de slag gegaan om de managementinformatie voor Ondersteuning en Zorg te verbeteren. Managementinformatie is hét stuurwiel voor bestuurders en managers en diegenen die daar toezicht op houden. Het opzetten van consistente en gestructureerde managementinformatie is een absolute prioriteit geworden om in control te blijven in de context van kortingen, ombuigingen en andere mee- en tegenvallers. Er is een implementatietraject gestart met als eindresultaat het hebben van volledige en betrouwbare managementinformatie in een visueel dashboard. Dit moet eind 2017 klaar zijn.

De eerste cijfers van dit traject zijn verwerkt in deze Berap. Op basis van indicaties, verzilveringsgraad, realisatie 2016 en transitorische posten (zie toelichting financieel – Jeugd-GGZ) hebben wij een betere prognose kunnen maken voor het resultaat 2017.

Nr.	Maatregel	Stand van zaken juli 2017
JO1	Samenwerking met onderwijs	
	1. Informatie nodig koppeling jeugdhulp en onderwijs	Er ligt een voorstel om de regionale monitor jeugdhulp aan te vullen met informatie vanuit het onderwijs. Dit voorstel wordt in oktober behandeld in de bestuurscommissie OZJT/Samen14. Begin 2018 wordt door Kennispunt naar verwachting een eerste dataset opgeleverd en kan analyse en duiding van de cijfers plaatsvinden.
	2. Met grootste partijen rond de tafel, analyse bespreken	De monitor gaat informatie geven over op welke scholen, welke vormen van jeugdhulp worden ingezet. Hierdoor kunnen met het onderwijs afspraken worden gemaakt over efficiëntere inzet van jeugdhulp in afstemming met de onderwijszorg (Onderwijs Zorg Arrangementen). Met Primair Onderwijs zitten we hierover al regelmatig rond de tafel. Zij maken ook een eigen analyse van leerlingen die verwezen worden naar speciaal onderwijs en waar ook meer dan alleen schoolse zorg is. Met VO is een lijn opgestart om meer contact te hebben. Het thema Thuiszitters is de eerste ingang voor analyse vanuit het VO. Ook is contact met ROC (regionaal) opgepakt. Lokaal is een jeugd/wmo contactregisseur voor ROC afgesproken.
	3. Inzet regisseurs in aansluiting PO, voorschools, VO, SO/VSO, ROC (HHM model)	Na de zomer is de bezetting van Team Jeugd & Gezin weer compleet en zijn de vaste contactpersonen richting de diverse onderwijssoorten duidelijk geworden. Er is extra aandacht voor sbo/so/pro/vso en voorschools.
	4. Inzet groepsarrangementen/versterking preventieve inzet - bussinesscase/	In de afgelopen anderhalf jaar is 5 keer groepsgewijze jeugdhulpinzet op een basisschool gedaan. De ervaringen zijn wisselend. Er wordt een bussinesscase gemaakt en uitgewerkt op welke wijze we deze inzet effectief en efficiënt kunnen plegen om ook te bereiken dat op langere termijn minder inzet van jeugdhulp nodig is.
JO2	Lef-project Doe Boerderij	
	Inzet Sociale Activeringsmakelaar (uit innovatiebudget) -	Voor de zomer is de Sociaal Activerings Makelaar bij Wijkkracht aangesteld. Zij gaat in het seizoen 2017/18 proeftuinen oppakken. Informatiebijeenkomst voor betrokken partijen heeft voor de zomervakantie 2017 plaatsgevonden. Na de zomervakantie is een start gemaakt met twee vrijetijdsgroepen: een groep bij de kinderboerderij en een groep bij de scouting. Samenwerkingspartners zijn: Outdoor Care, JP v/d Bent, Manege de Kapberg, Wijkkracht, Kinderboerderij het Weusthag en de Scoutingvereniging
JO 3	Voorbereid ouderschap - (v)echtscheidingen	
	Uitvoeren bussinesscase/ plan van aanpak - starten zomer 2017	Het pilotproject " Goed uit elkaar" is in augustus 2017 van start gegaan. Er is een kwartiermaker aangesteld. Daarnaast draait er een ontmoetingsgroep voor kwetsbare ouders. Ook is een denktank gevormd rond kwetsbaar ouderschap (najaar 2017) In januari 2018 vindt een bijeenkomst plaats over samenwerken bij complexe scheidingen. Ook is er vanuit Hengelo deelname in het programma van de VNG Besluit met Muisjes.

JO4	Jeugdkracht	
	1. Pedagogische krachten bundelen: start jeugdtafels	In mei 2017 is in ieder stadsdeel een jeugdtafel gestart. Aan de jeugdtafel vindt intervisie plaats tussen professionals die voor jeugdigen en gezinnen werken (Wijkkracht, Humanitas, JGZ, Loes, POH-Jeugd en team Jeugd & Gezin). Voor de zomer heeft een eerste evaluatie plaatsgevonden. De ervaringen zijn positief en tot eind van het jaar wordt in ieder geval vervolg gegeven op dezelfde manier. Met basisonderwijs/voorschool wordt in schooljaar 2017/2018 op 3 pilotscholen een nieuwe vorm van school/ikc ondersteuning ingericht en uitgetoetst.
	2. Basiszorg versterken	De subsidieregeling 2018 Preventie van opgroei problemen is gereed en wordt voor 1 november gepubliceerd.
	3. Verbinding basiszorg en maatwerk: bijeenkomst partners jeugdhulp (reunie programmaraad)	Op 13 juli 2017 heeft een bijeenkomst met jeugdhulppartners plaatsgevonden. We hebben input gekregen op samenwerking, vernieuwing en besparing. Er wordt een vervolgbijeenkomst gepland met de belangrijkste partners in het voorveld en vanuit jeugdhulp om te kijken welke vervolgacties nodig zijn. Een belangrijk thema hierbij is hoe we JGGZ expertise meer in het voorveld kunnen inzetten.
	4. Verbinding basiszorg en maatwerk: samenwerking wijkkracht -team J&G	Er zijn enkele gezamenlijke teambijeenkomsten geweest. Hierbij staat samenwerking centraal waarbij meer de focus komt te liggen op bijschalen i.p.v. op/afschalen. Saxion begeleidt dit traject.
JO5	Intensieve zorgtrajecten	
	1. Definiëring en beeld nu	De taskforce Grip op cijfers is gestart. Eerste oplevering is geweest (input Berap). Eind 2017 moet het visuele dashboard klaar zijn.
	2. Analyse op de cijfers en welke acties hieruit eventueel moeten volgen	Er wordt een functie ingevuld in de gemeente om deze gegevens actueel in beeld te krijgen per december 2017.
JO5	18 min 18 plus	
	1. Verlengde jeugdhulp (vanaf 16,5 jaar perspectiefplan maken met aandacht voor wonen, financiën en ondersteuning) - relatie met Wmo	Vanuit team Jeugd en Gezin wordt alle casuïstiek vanaf 17 jaar gescreend. Wanneer een jongere verblijft en niet met 18+ zelfstandig kan wonen, wordt samen met Wmo en Werk en inkomen opgetrokken om na 18 ^e goed vervolg te kunnen bieden. Regisseurs vanuit team J&G zullen voor jeugdigen v.a. 16,5 samen met jongeren en zorgaanbieders een perspectiefplan maken. Vanaf september 2017 wordt dit gedaan. Verlengde jeugdzorg is dan niet meer aan de orde, want dan worden eventuele kosten vanuit de Wmo gefinancierd.
	2. Interne afstemming en verkenning	Een interne werkgroep 18-/18+ is gestart. Kennispunt heeft de opdracht om aan de hand van een koppeling van gegevens uit diverse gemeentelijke bronnen een beter beeld te krijgen van de doelgroep 16-23 jarigen (vanuit Jeugdhulp, Wmo, Werk en Inkomen, Onderwijs, etc.) Op basis van deze analyses wordt gekeken hoe groot de doelgroep is en op welke terreinen we welke acties moeten ondernemen om gesignaleerde knelpunten voor deze doelgroep aan te pakken.
	3. Koppeling beschermd wonen	Er is hierbij specifieke aandacht voor de werkwijze rond beschermd wonen (van centrumgemeente naar lokale verantwoordelijkheid in 2020). We onderzoeken of er al eerder mogelijkheden zijn om hier lokaal uitvoering aan te geven.

JO6	Meer ambulant (24 uren voorzieningen)	
	1. In beeld waar onze verblijfsgroep zit en investeren in duurzame gezinsvormen lokaal	Het aantal unieke cliënten in Hengelo voor verblijf (excl. gezinshuizen) is in 2015 en 2016 gelijk gebleven. Wel zien we een verschuiving naar de groep 18-23 jarigen. Vanuit regionale informatie (zie punt hieronder) gaan we verder lokaal de cijfers analyseren om vervolgens te kijken naar verdere mogelijkheden voor duurzame gezinsvormen in Hengelo.
	2. Bovenregionale zorg (gaat kennispunt monitoren)	Op regio niveau is een eerste inventarisatie gedaan. Een aantal interessante aanknopingspunten kwam uit de eerste informatie analyse, waarop we regionaal verder gaan ontwikkelen.
JO7	Doorverwijzing huisartsen	
	1. Uitbreiding POH jeugd	In 70% van de huisartsenpraktijken is een POH jeugd actief. Zowel voor de moederorganisatie voor de POH jeugd als voor de coördinatie op de inzet van de POH jeugd is de aanbesteding in voorbereiding.
	2. Aanbesteding	Met het oog op de uitbreiding was het nodig de inzet van POH medio 2017 (onderhands) aan te besteden. De procedure is afgerond en bestaande partijen gaan door met het 'leveren' van POH.
	3. Monitoring	De monitoring op de doorverwijzing door huisartsen loopt nog door. De analyse is nog niet afgerond.
	4. Contacten huisartsen (bestuurlijk overleg)	Op 3 oktober jl. is een convenant afgesloten met huisartsen in Hengelo waarin wij uitspreken samen te kijken hoe gezinnen en jeugdigen de juiste zorg kunnen krijgen, met in achtneming van elkaars professionaliteit.
	5. Specialistische POH	Wordt in 2018 opgepakt.
JO8	Doorverwijzing gecertificeerde instellingen	
	1. Analyse verwijzing door GI	Interne verwijzingsgegevens GI's zijn uitgevraagd. De check op de betrokkenheid van de regisseur wordt nu gedaan. Met JBOV is bijeenkomst geweest over onderlinge samenwerking. Dit krijgt in het najaar 2017 een vervolg. Dan betrekken we ook de andere GI's erbij. De analyse van de verwijzing gaan we dan ook een plek geven.
	2. Afhankelijk van capaciteit bij regisseurs om extra te investeren in contact JBJR	Regionaal ook ingestoken op versterking onderlinge samenwerking. Dit wordt vertaald in een concept gezamenlijk gehanteerd veiligheidsplan in de hele keten voor partijen in het veld van veiligheid (VTT, RvK, GI, gemeente).
	3. Verwijzings-informatie beter op orde voor JBJR	Naar aanleiding van de analyse op de verwijzingen (zie 1) met eventuele extra inzet van regisseur (zie 2) wordt daarna dit punt opgepakt.

JO9	(Tariefstelling) inkoop 2019 (afhankelijk van regionale ontwikkelingen)	
	1. Inkoop 2019 voorbereiden	Het Twents Inkoop Model Jeugd en WMO 2019 is ontwikkeld om te testen in het najaar 2017. Dan zal ook de beprijzing plaatsvinden. Eind 2017 kan met de nieuwe prijzen/model een proefberekening gemaakt worden.
	2. GRIP in regionale inkoop integreren	Grip (Ambiq) gaat een subsidieaanvraag voor 2018 indienen. Het nieuwe inkoopmodel start per 2019. GRIP zal vanaf 2019 worden opgenomen in de integrale inkoop. Voor 2018 zal worden voorgesteld om te subsidiëren. Hier is budget voor beschikbaar op de begroting.
J10	VTT onderbrengen in begroting WMO	In 2017 is besloten over de inrichting van basis en plustaken VTT en de positionering van VTT en VHT. VTT lokaal in WMO begroting opnemen is mogelijk per 1/1/2018.

W01	Indicatiestelling Wmo	
	1. Consulenten instrueren	Consulenten hebben opdracht gekregen anders te indiceren en indicaties naar beneden af te ronden. Daarbij staat het leveren van maatwerk nog altijd voorop.
	2. Onderzoek instellen naar maximaal aantal dagdelen	Juridisch en inhoudelijk onderzoek moet nog starten
W02	Dag en vrijetijdsbesteding: allochtone ouderen e.a.	
	1. Doorontwikkelen en uitbreiden AVEM-groepen	AVEM-groepen zijn gestart, maar het vraagt nog wel aanpassing (in werkwijze en locaties). Afhankelijk van behoefte uitbreiden. Hierover is intensief contact met Wijkkracht.
	2. Start ontmoetingsruimten	Met TMZ worden afspraken gemaakt over meer ontmoetingsruimten zoals Thiems Inn. Locaties: Swafert, Windhoek en Klokstee. Gekeken wordt naar passende financiering (pionieren; later aansluiting zoeken bij subsidieregeling die in de maak is).
	3. Uitbreiden ontmoetingsplaatsen	Als een olievlek moet het aantal ontmoetingsruimten en andere vrijetijdsactiviteiten uitbreiden. Ook Carint (Voskamp), Aveleijn en Mediant hebben aangegeven mee te willen werken aan realisatie ontmoetingsruimten. De wijkscan vormt basis voor keuze waar.
	4. Afronden subsidieregeling	Er is via dit maatregelenpakket ook geld gereserveerd voor voorliggende voorzieningen. Via een subsidieregeling kunnen partijen (vrijwillig of professioneel) hiervoor een aanvraag indienen. Nu bezig met criteria waar dit allemaal aan moet voldoen). Verwachting is dat regeling in najaar naar college kan.
W03	Dag- en vrijetijdsbesteding: mantelzorgondersteuning	
	1. Onderzoeken mogelijke inzet studenten bij dag- en vrijetijdsbesteding	Het verhaal van SIZT blijkt op papier heel mooi te zijn, maar in de praktijk lastig te realiseren. Gaat om studenten verpleegkunde die ook verpleegkundige handelingen moeten leren. In aansluiting op ontwikkeling ontmoetingsruimten, wordt nog wel naar inzet van andere studenten daarbij gekeken.
	2. Onderzoeken mogelijke inzet bij individuele ondersteuning	Ook de individuele ondersteuning van studenten (om mantelzorgers te ontlasten) lijkt gezien verpleegkundige handelingen die ze moeten verrichten (en begeleiding daarbij) niet echt reëel. Ook hier zijn er wellicht mogelijkheden vanuit andere studierichtingen.
W04	Afspraken Mediant allochtone ouderen	
	1. Gesprek over behandeling en begeleiding	In tweetal gesprekken is met Mediant gesproken over behandeling allochtone ouderen. N.a.v. cijfers en uitleg e.a. geanalyseerd. Afgesproken dat in najaar drie maanden lang een POH GGZ dagdeel bij team Wmo komt zitten om bij indicatiestelling te ondersteunen. Kijken of behandeling nodig is (i.p.v. begeleiding), of combinatie.
	2. Ook kijken naar uitbreiding functie Vogelkwartier	Mediant wil ook t.b.v. dag- en vrijetijdsbesteding bredere doelgroep iets doen. Afspraak maken en concreet maken doelgroep, aantal, etc.

W05	VTT onderbrengen in begroting Wmo	In 2017 is besloten over de inrichting van basis en plustaken VTT en de positionering van VTT en VHT. VTT lokaal in WMO begroting opnemen is mogelijk per 1/1/2018.
W06	Invaliden parkeerkaarten	
	Consulenten instrueren	Op korte termijn zal gekeken worden wat nodig is om deze maatregel te effectueren en welke rol consulenten hierin hebben.
W07	(Arbeidsmatige) dagbesteding	
	1. Gesprek SWB over loonwaarde - dagbesteding	Met SWB is gekeken naar overgang van SWB-klanten (waarvan arbeidsovereenkomst is opgezegd) naar dagbesteding. Kritisch blijven volgen (willen we niet) en in nieuwe strategienotitie afspraken maken.
	2. Gesprek UWV over loonwaarde - dagbesteding	Met UWV is gekeken naar bestand Wajong met dagbesteding. Rond de 30. Worden doorgelicht om te kijken of ze toch loonwaarde hebben.
	3. Lange termijn afspraken	Er zijn afspraken gemaakt om blijvend aandacht te hebben voor overgang dagbesteding naar arbeid met loonwaarde (en terug). Zo laten we arbeidsdeskundigen meelopen bij dagbesteding (overleg met consulenten) om loonwaarde te bepalen. Ook kijken naar voorwaarden in inkoop om aanbieders dagbesteding te stimuleren deze overgang mogelijk te maken voor cliënten.
W08	Effect aanbesteding WMO HO	
	1. Aanbesteding starten	Aanbesteding loopt en zal in oktober 2017 worden afgerond.
	2. Aanpassen verordening en werkafspraken	Verordening is aangepast. Werkafspraken kunnen pas aangepast worden wanneer bekend is welke partijen per 1 januari 2018 HO in Hengelo aanbieden.
Aanvullend	Minder begeleid en meer beschermd wonen	
	1. Inventarisatie	Er is een inventarisatie gemaakt van cliënten die begeleid wonen (per aanbieder en locatie).
	2. Herindicatie	In het najaar van 2017 start een extern bureau (onafhankelijk) met herindicatie van 40-45 cliënten met OZL, OMD, HO (vanuit Wmo) om te kijken of dit adequaat is (of dat toch beschermd wonen nodig is).
	3. Themacontrole handhaving	Voor de zomer zijn themacontroles uitgevoerd bij zorginstellingen waar gewoond wordt. De bevindingen daarvan worden meegenomen bij maken van afspraken.
	4. Pilot beschermd wonen	Er is een nieuw lef-project in voorbereiding waarbij wij willen piloten met beschermd wonen (vooruitlopend op de decentralisatie per 2020). Hierbij wordt een koppeling gemaakt met de doelgroep 18-/18+.

A01	Meer Pgb variant 1 verstrekken icm handhaving	Vanuit handhaving zijn themacontroles gestart. Moet nog verder worden opgepakt.
A02	Kosten bewust maken cliënt, verwijzers en aanbieders	
	1. Consulanten instrueren	Is continue aandacht voor in de werkoverleggen.
	2. Consulanten informeren	Is continue aandacht voor in de werkoverleggen.
	3. Verwijzers en aanbieders informeren	Moet nog verder worden ingevuld.
A03	Meer uitgaan van eigen kracht	
	1. Consulanten instrueren	Is continue aandacht voor in de werkoverleggen.
A04	Extra inzet op bekendheid voorliggende voorzieningen	
	1. Consulanten instrueren	Is continue aandacht voor in de werkoverleggen.
	2. Consulanten informeren	Informatiewijzer Hengelo is tijdje geleden geïntroduceerd. Blijft aandacht behoeven.
A05	Duidelijkheid tussen verschillende wetgevingen	Wordt wel opgepakt, maar meer ad hoc. Vraagt meer structurele aandacht.
A06	Adviesraden	
	1. Verordening aanpassen	Bezig met verordening voor de adviesraden. Concept is voor eerste reactie verstuurd. Er volgen gesprekken alvorens het concept naar college (en daarna naar raad) kan.
	2. Technische aanpassing	Begroting aanpassen.
NBF01-04	Bedrijfsvoering en correcties	Zijn verwerkt.
Aanvullend	Verwachte extra middelen van het Rijk	Is verwerkt. Inmiddels is duidelijk geworden dat wij vanaf 2018 1,7 mln extra budget krijgen.

Toelichting sociaal domein aantallen en financieel

Zoals hiervoor vermeld hebben we door meer grip te krijgen op de cijfers een betere prognose kunnen maken voor 2017. Helaas moeten wij constateren dat er binnen het sociale domein nog weer extra tekorten zijn: 226K op Wmo en 454K op Jeugd. In deze toelichting op de Berap gaan wij in op de belangrijkste aantallen (indicaties en cliënten) en de verschillen van het resultaat 2017 ten opzichte van de begroting 2017.

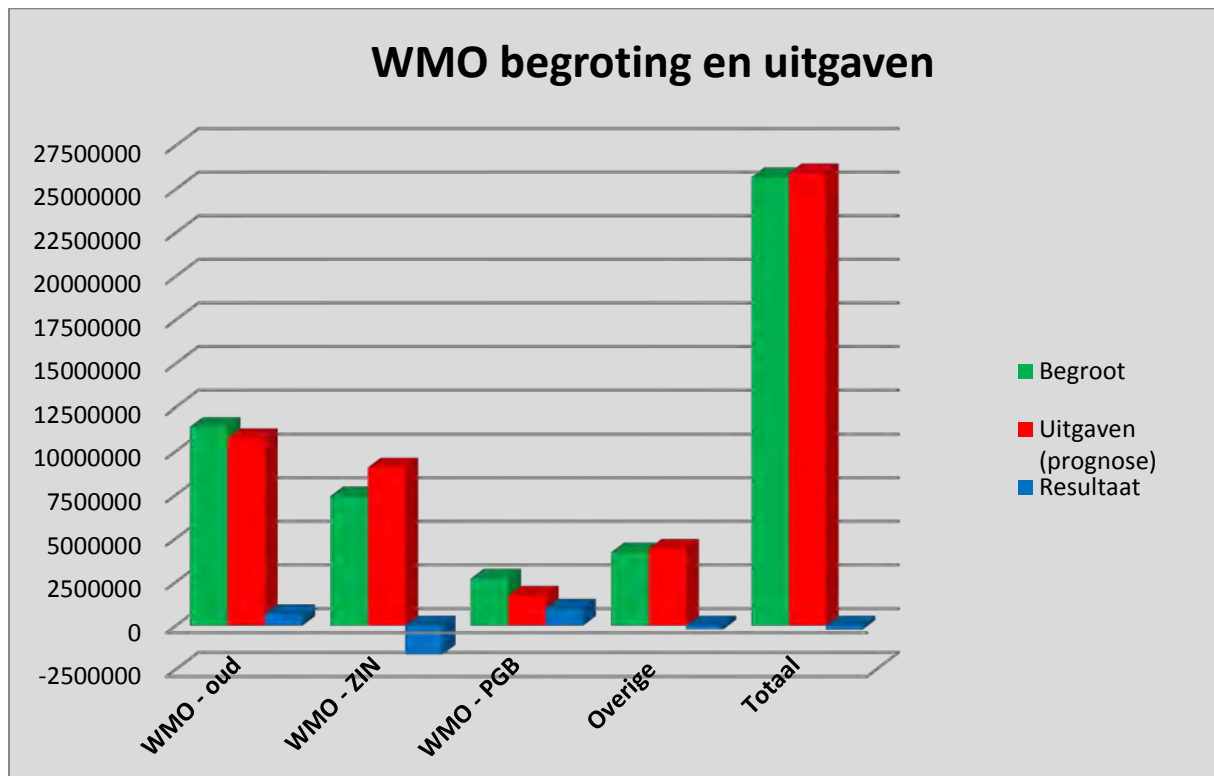
Toelichting aantallen Wmo

Hieronder het aantal indicaties en cliënten voor de belangrijkste ondersteuningsvormen van de Wmo. Op basis van de realisatie januari en juni 2017 is een gemiddelde voor 2017 berekend en afgezet tegen het gemiddelde van 2016.

WMO Zorg in natura (ZIN)					
Producten		Realisatie		Gemiddeld 2017 (prognose obv cijfers t/m juni)	Gemiddeld 2016 (gerealiseerd)
		Januari	Juni		
Huishoudelijke Ondersteuning	indicaties	2.240	2.096	2.163	2.172
	cliënten	2.155	2.049	2.102	2.147
ONDERST ZELFSTAND LEVEN 1	indicaties	494	554	520	451
	cliënten	466	531	495	436
ONDERST ZELFSTAND LEVEN 2	indicaties	483	436	454	397
	cliënten	431	419	426	378
ONDERST MAATSCH DEELNAME 1	indicaties	452	474	463	400
	cliënten	423	450	440	381
ONDERST MAATSCH DEELNAME 2	indicaties	127	124	126	126
	cliënten	125	121	124	122
BEG ZINTUIGELIJK GEHANDICAPTEN	indicaties	7	6	6	8
	cliënten	7	6	6	7
WMO KORTDUREND VERBLIJF	indicaties	7	5	6	5
	cliënten	6	5	6	5
WMO VERVOER DAGBESTEDING	indicaties	314	324	322	286
	cliënten	292	313	307	271

WMO (PGB)					
Producten		Realisatie		Gemiddeld 2017 (prognose obv cijfers t/m juni)	Gemiddeld 2016 (gerealiseerd)
		Januari	Juni		
Huishoudelijke Ondersteuning Basis (HGL)	indicaties	328	290	308	277
	cliënten	323	290	307	276
Huishoudelijke Ondersteuning Plus (HGL)	indicaties	43	33	33	23
	cliënten	30	32	31	22
Kortdurend Verblijf Volwassenen	indicaties	3	1	2	2
	cliënten	3	1	2	2
Maatschappelijke Deelname volwassenen niveau 1	indicaties	113	92	96	76
	cliënten	106	91	93	73
Maatschappelijke Deelname volwassenen niveau 2	indicaties	20	14	16	14
	cliënten	17	13	15	14
Vervoer Volwassenen overig	indicaties	84	68	71	61
	cliënten	79	67	69	59
Zelfstandig leven 1 (volwassenen)	indicaties	143	126	124	95
	cliënten	123	119	115	91
Zelfstandig leven 2 (volwassenen)	indicaties	102	70	77	64
	cliënten	86	65	70	60
Zelfstandig leven 3 (volwassenen)	indicaties	6	2	3	6
	cliënten	6	2	3	5

Toelichting resultaat Wmo

Wmo oud: vervoer (€ 500K voordeel)

In de begroting is bij vervoer rekening gehouden met de aanbesteding waarbij het regiotaliervoer wordt samengevoegd met het leerlingenvervoer (per 1 augustus jl.) en het vervoer van en naar de dagbesteding (per 1 januari 2018).

Op de post van de voormalige Regiotaxi zijn de kosten in 2017 naar verwachting lager dan begroot. Zo ook op de post van het leerlingenvervoer. Maar op de post vervoer van en naar dagbesteding geven we meer geld uit, omdat het tarief van dit vervoer naar boven is bijgesteld. Vanaf 1 januari 2018 valt dit vervoer ook onder de nieuwe contracten voor maatwerk vervoer en zullen de kosten nog meer toenemen. Naar verwachting kunnen we dit echter opvangen vanuit de begrotingspost van de voormalige Regiotaxi.

Wmo zorg in natura: OZL en OMD (€ 1.695K nadeel)

Met de nieuwe aanbesteding voor de maatwerkvoorzieningen (OZL en OMD) per 1 januari 2017 zijn de tarieven opnieuw berekend. Uitgangspunt van de nieuwe aanbesteding was dat de berekende tarieven zouden bijdragen aan de bezuinigingstaakstelling voor de Wmo en Jeugdhulp (landelijk respectievelijk 6% en 4%), maar ook dat we, met het oog op de nieuwe Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB), reële prijzen zouden hanteren.

De nieuwe tarieven sluiten aan bij tarieven, die (voor zover onderling vergelijkbaar) landelijk gangbaar zijn (benchmark andere gemeenten). Daarnaast sluiten de tarieven aan bij de adviesrapporten *Inzicht in tarieven* (KPMG/Plexus, 2014) en het onderzoek *Prijsstelling nieuwe zorgtaken Samen14* (AEF, maart 2016). Bij de tariefswijziging zijn ook ervaringen meegenomen naar aanleiding van klankbordsessies met aanbieders.

De tariefswijziging heeft voor 2017 de volgende consequenties (ten opzichte van 2016):

- Het tarief Ondersteuning Zelfstandig Leven (OZL) is naar boven bijgesteld.
- Het tarief Ondersteuning Maatschappelijke Deelname (OMD) is naar beneden bijgesteld.
- Het tarief Vervoer is naar boven bijgesteld.
- Het tarief Kortdurend Verblijf is naar boven bijgesteld.

Het onvermijdelijke gevolg hiervan is dat met name de kosten voor OZL hierdoor in 2017 fors zijn toegenomen. Daar komt bij dat voor OZL ook sprake is van een toename in het aantal cliënten. Ook OMD is in aantal cliënten wel iets toegenomen, maar door de tariefsverlaging leidt dit niet tot toename van de kosten.

Wmo persoonsgebonden budget (€ 971K voordeel)

Tegenover een toename van het aantal cliënten die via zorg in natura OZL en OMD ontvangen, staat een afname van het aantal persoonsgebonden budgetten (Pgb's) dat wij hiervoor verstrekken. Dit ligt in lijn met onze beleidsvoornemen om meer zorg in natura te verstrekken.

Overig: maatregel J10 en W05 (€ 206K nadeel)

Het doorvoeren van maatregel J10 en W05, VTT onderbrengen in begroting Wmo, was nog niet geeffectueerd en is met deze begrotingswijziging doorgevoerd. Dit betekent een extra belasting van het Wmo-deel van de begroting.

Mei- en septembercirculaire (€ 474K voordeel)

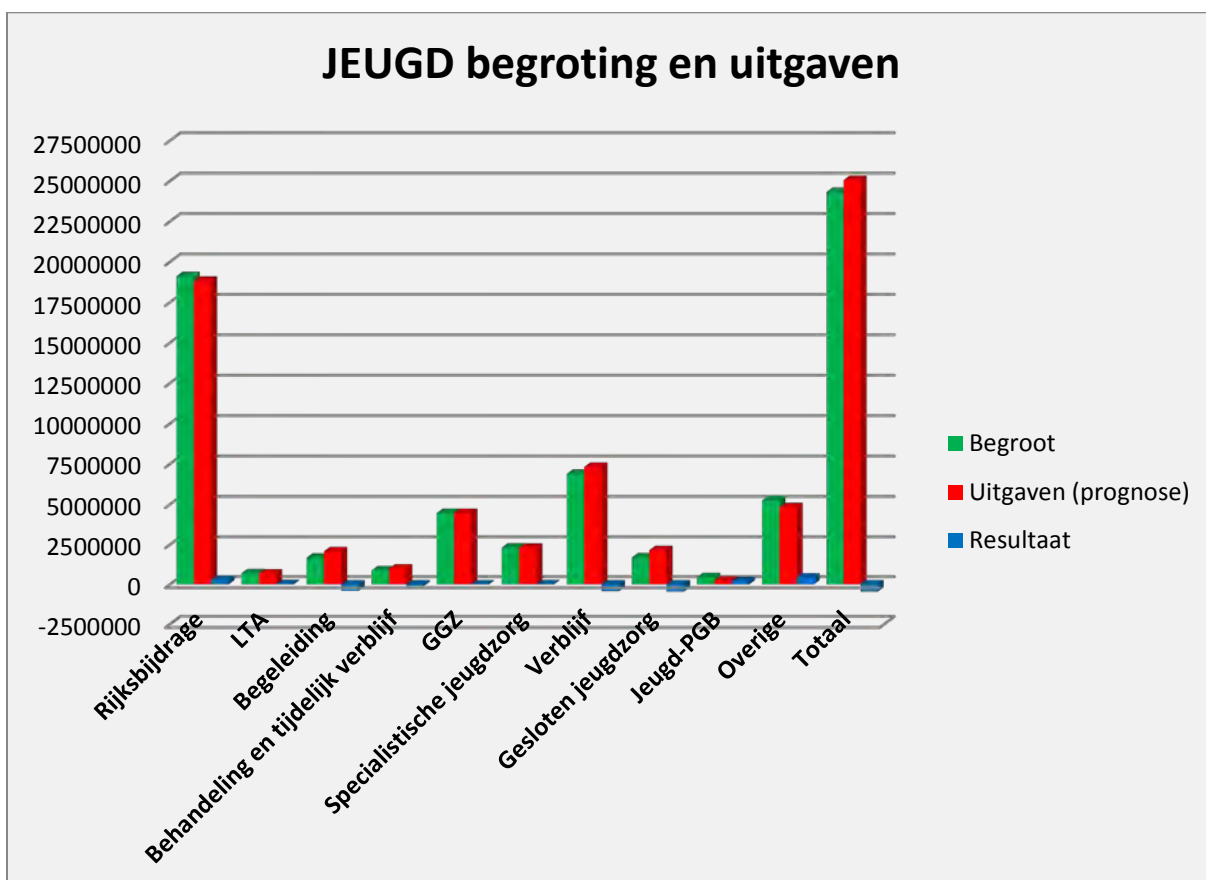
Het verwerken van de mei- en septembercirculaire levert voor de Wmo een voordeel op.

Toelichting aantallen Jeugd

Ook voor jeugd een zelfde toelichting op de aantallen indicaties en cliënten per zorgvorm. Onder begeleiding valt zowel de Ondersteuning zelfstandig leven als Ondersteuning maatschappelijke deelname. Voor jeugd is geen tabel gemaakt voor Persoonsgebonden budgetten omdat het om zeer geringe aantallen gaat.

Jeugd Zorg in natura (ZIN)					
Producten		Realisatie		Gemiddeld (prognose cijfers t/m juni)	2017 obv 2016 (gerealiseerd)
		Januari	Juni		
Landelijke transitarrangementen	indicaties	13	14	15	13
	cliënten	8	9	9	8
Begeleiding	indicaties	479	491	480	420
	cliënten	434	458	446	395
Behandeling, persoonlijke verzorging en tijdelijk verblijf	indicaties	174	189	180	155
	cliënten	144	160	151	126
Geestelijke gehandicapten zorg inclusief curatieve zorg en dyslexie	indicaties	890	837	882	1.042
	cliënten	817	792	821	954
Specialistische jeugdzorg	indicaties	234	254	245	206
	cliënten	211	229	221	184
Verblijf	indicaties	159	181	168	144
	cliënten	138	153	146	126
Gesloten jeugdzorg	indicaties	337	331	334	317
	cliënten	278	273	278	268

Toelichting resultaat Jeugd

Begeleiding: OZL en OMD (€ 404K nadeel)

Ook voor jeugd zijn de kosten voor OZL in 2017 fors gestegen als gevolg van de stijging van de tarieven (zie Wmo zorg in natura). En ook hier zien wij een toename van het aantal cliënten OZL. Bij jeugd is het aantal cliënten van OMD2 toegenomen, waardoor we ook daar een stijging van de kosten zien.

Behandeling (€ 110K nadeel)

Voor behandeling (inclusief vervoer) zijn de kosten hoger dan begroot doordat het aantal indicaties is gestegen met 15%.

Jeugd-GGZ (mogelijk voordeel)

Voor de Jeugd-GGZ hebben wij in 2016 een transitorische post opgenomen. Deze is nog niet afgewikkeld. Doordat de GGZ werkt met de systematiek van DBC (Diagnose behandel combinaties) krijgen wij de rekeningen namelijk pas achteraf toegezonden. Wij vermoeden dat wij nog niet alle rekeningen over 2016 hebben ontvangen. Deze post kan mogelijk nog leiden tot een voordeel dat meegenomen kan worden bij het uiteindelijke resultaat van 2017. Dit is pas met de jaarrekening duidelijk.

Verblijf (€ 425K nadeel)

Wij zien hier evenals in 2016 een toename van het aantal jeugdigen in verblijf. Het aantal cliënten is gestegen van 50 in juni 2016 naar 66 in juni 2017. Een stijging van 32%.

Zoals in de notitie *Ondersteuning en zorg voor jeugd en Wmo, maatregelen voor 2017 en verder* al is aangegeven wordt een deel van de middelen voor Jeugdhulp via een historisch verdeelmodel verdeeld (op basis van T-2 systematiek). Het gaat om de middelen voor kinderen met een voogdijmaatregel en meerderjarigen (18+) die op grond van de Jeugdwet nog jeugdhulp ontvangen (verlengde jeugdzorg). Vanwege het woonplaatsbeginsel dat voor deze groep afwijkt van de basisregel (woonplaats van ouder met gezag) kunnen de kosten daarvoor namelijk ongelijkmatig verdeeld zijn over gemeente.

Wij zagen over 2016 de kosten in Hengelo van met name de 18+ doelgroep enorm stijgen. Wij weten inmiddels dat ons historisch budget voor 2018 (gebaseerd dus op 2016) zal meestijgen. In de notitie en daarmee de aangepaste begroting voor 2017 hebben we rekening gehouden met een bedrag van 750K, maar de uiteindelijke stijging van dit budget bedraagt voor 2018 1,7 mln.

De kostenstijging van 2016 zet zich ook in 2017 voort. De verschuiving binnen deze zorgvorm is nog niet voorbij. In de notitie hebben wij hierover ook al iets opgenomen: "Een aantal gemeenten geven aan een (flinke) groei waar te nemen, waarvan tevens verondersteld wordt dat deze nog aanhoudt alvorens dit zich zal stabiliseren. Dit kan onder andere veroorzaakt worden doordat bij de vorming van een nieuw zorglandschap locaties voor jeugdhulp met verblijf worden gesloten of verplaatst. Door de T-2 systematiek moeten deze gemeenten budget voorschieten, waarvan het de vraag is of ze dit ooit gecompenseerd krijgen. Momenteel is nog onvoldoende vastgesteld hoe groot dit probleem is. Daarnaast is geconstateerd dat het niet eenvoudig zal zijn hier een oplossing voor te bieden" (uit factsheet ministerie VWS).

Jeugdbescherming/jeugdreclassering (€ 454K nadeel)

Met name bij de post jeugdbescherming zien wij een overschrijding. Naar aanleiding van eerdere aantallen is de begroting van 2017 naar beneden bijgesteld in de veronderstelling dat het aantal cliënten zou dalen. Deze daling zien wij echter nog niet (er is zelfs een lichte stijging van het aantal ten opzicht van dezelfde periode in 2017).

Jeugd persoonsgebonden budget (€ 211K voordeel)

Evenals bij de Wmo wordt ook bij Jeugdhulp minder geld uitgegeven aan persoonsgebonden budgetten. In lijn met onze beleidsvoornemen om meer zorg in natura te verstrekken. Hoewel wij voor met name voor gezinnen die Jeugdhulp nodig hebben een Pgb juist ook als een passende wijze van financiering kan zijn.

Overig: maatregel J10 en W05 (425K voordeel)

Het doorvoeren van maatregel J10 en W05, VTT onderbrengen in begroting Wmo, was nog niet geëffectueerd en is met deze begrotingswijziging doorgevoerd. Dit betekent een voordeel voor de begroting Jeugd.

Mei- en septembercirculaire (282K voordeel)

Het verwerken van de mei- en septembercirculaire levert voor Jeugd een voordeel op.

Bijlage 1

**OVERZICHT FINANCIËLE AFWIJKINGEN HOOFDFUNCTIES
MET TOELICHTING 2E BERAP 2017**

(betreft prognose te verwachten afwijking voor begrotingsjaar 2016)

Programma/ Product	Budgettaire effecten 2 ^e berap 2017 (> € 50.000 / 10%) Toelichting	Afwijking (x1.000) (+ = voordeel) (- = nadeel)	I = incid. S = struct.
1 / 310.1	MARKT Ondanks gerichte acties tot verbetering zet de trend van dalende opbrengsten marktelden zich door. € 15K	-15	I
1 / 610.1	BIJSTANDSVERLENING Lagere kosten PostNL. € 80K (V) % oninbare fraudevorderingen is verhoogd van 54% naar 73% € 94K (N) Lagere opbrengst huren pand H164 € 37K (N) Lagere omzet Enschede betreffende bedrijfsadviesing € 51K (N) Hogere uitkeringen BBZ aan startende ondernemers € 34K (N) Verwacht voordeel op buigbudget door terugloop aantallen bijstandsgerechtigden. Prognose nu gebaseerd op 2.423 uitkeringen x prijs van € 13.885. € 227K (V); definitieve vaststelling BUIG budget +364k (V) Eenmalige afboeking op ontvangen inkomensbeheer en naijnde kosten SozaWpert € 23K (N) Niet in begroting als apart budget opgenomen kosten loonkostensubsidie € 72K (N) Hogere kosten WWB-beheer o.m. beveiligingskosten € 38 (N) Niet gebruikt budget budget Sociale Economie ROZ agv minder uitbesteed werk € 68K (V) Nadeel op BBZ doordat meer aan kredieten is verstrekt € 38K (N) Lagere kosten bedrijfsadviesing door lagere kosten training en coaching, inhuur personeel en overige kosten diensten derden € 118K (V) Startersadviesing, hogere inkomsten diverse gemeenten € 36K(V)	+506	I
1 / 614.1	MINIMABELEID Hogere aflossing op verstrekte leningen bijzondere bijstand € 100K (V) Lagere vergoeding bibliotheekabonnementen € 22K (V) Meer verstrekkingen bijzondere bijstand € 36K (N) Vrijval budget bijzondere bijstand Cultuurhoes € 14K (V) Lagere kosten bijzondere bijstand inburgeringstrajecten € 60 (V)	+160	I
1 / 614.1	SCHULDHULPVERLENING Lagere inkomsten door daling aantal aanvragen door het aantrekken van de economische situatie € 115K (N) Voordeel op minder uitbesteede werken € 40K (V) Besparing op kosten Stadsbank € 32K (V)	-43	I
1 / 623.1	WWB Niet in de begroting als apart budget opgenomen voor flankerend beleid ter ondersteuning bijstandsgerechtigden (vergoeding voor reiskosten, stage-/werkplek, werkkleding of kortdurende opleiding). € 78 (N) Budget voor trajecten nieuwe doelgroep: De kosten worden verantwoord onder Flankerend beleid (zie hierboven). € 40K (V) Lagere inkomsten uit loonwaarde-metingen, deels doordat Haaksbergen aan SMS is toegevoegd € 31K (N) Lagere inkomsten uit ESF-participatie-trajecten door gewijzigde regionale afspraken over vergoeding € 25K (N) Participatiebudget Sociale ondernemingen: niet besteed deel budget. € 25K (V) Stijging kosten Werkplein, locatie Gieterij. Deze kosten worden verdeeld over deelnemende partners o.b.v. aantal uitkeringen. Het UWV heeft aangegeven niet mee te kunnen betalen in de kosten en ingaande 2017 stijgen de kosten (door meer activiteiten). Ingaande 2018 is hier via de kadernota extra geld voor beschikbaar gesteld. € 22K (N)	-91	I
1 / 623.2	INBURGERING Hogere uitkeringen voor inburgeringstrajecten	-39	I
2 / 650.1	KINDEROPVANG Stijging van het aantal SMI—aanvragen € 100K (N) Kostenuitzetting op kosten toezicht kinderopvang € 28K(N)	-128	I

2 / 421.2	ONDERWIJSHUISVESTING (budgettair neutraal) Overschrijding OZB kosten ivm hogere OZB van het nieuwe Twickelcollege. € 60K Voordeel op onderhoud gymnastieklokalen agv vooruitschuiven werkzaamheden € 60K (V) Voordeel op verzekeringskosten door lagere premies agv verhoging eigen risico € 90K (V). Dit voordeel landt in de Reserve Onderwijshuisvesting.	0	I
2 / 480.2	LEERLINGENVERVOER Aanbestedingsvoordeel op leerlingenvervoer, dat deel uitmaakte van een brede aanbesteding op vervoer binnen het Sociaal Domein, o.m. regiotali xvervoer en gehandicaptenvervoer. € 80K (V)	80	I
2 / div	Sociaal Domein – Jeugd Landelijk Transitiearrangement € 15K (V) Begeleiding € 404K (N) Behandeling € 110K (N) Specialistische hulp € 5K (V) Verblijf € 425K (N) Jeugdbescherming/jeugdreclassering € 454K (N) PGB € 210K (V) Overig € 425K (V) Mei- en septembercirculaire € 282K (V)	-454	I
3 / div	Sociaal Domein – WMO Wmo oud met name vervoer € 500K (V) Wmo zorg in natura (OZL en OMD) € 1.965K (N) Wmo PGB € 971K (V) Overig € 206K Mei- en septembercirculaire € 474K (V)	-226	I
3 / 714.2	OVERIGE GEZONDHEIDSZORG Dit voordeel betreft een eenmalige vrijval van middelen uit 2015.	107	I
4 / 530.2	SPORTHALLEN In de begroting is het vastgoedbedrijf al deels uitgegaan van de toekomstige situatie. Voor de bouwperiode gelden andere afspraken waardoor we in 2017 een nadeel hebben t.o.v. de begroting. Dit is eenmalig aangezien de renovatie nagenoeg is afgerond: nadeel € 58K	-58	I
5 / 221.2	OVERIGE WATERLOPEN De verwachte overschrijding wordt veroorzaakt door baggerwerkzaamheden die het waterschap heeft uitgevoerd in vijvers. Hengelo draagt de kosten voor het verwerken van het vrijgekomen slib.	-25	I
6 / 723.2	GELUID Eenmalige meevaller vanwege vrijval subsidie geluidssanering ad. €72.500. Deze hadden betrekking op gevelmaatregelen Westtangent. Project is binnen projectbegroting afgerond , waarbij bleek dat dit deel van beschikbare subsidie niet ingezet hoeft te worden en vrij kan vallen.	72	I
7 / 001.1	RAAD EN RAADSCOMMISSIES In september heeft de raad de eindafrekening van de fractieondersteuning 2015 vastgesteld. De verstrekte voorschotten zijn € 40.000 hoger dan de vastgestelde bijdragen.	40	I
7 / 002.1	COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS Als gevolg van de verplichte verlaging van de rekenrente van 1,63% naar 0,86% moet er € 395.000 worden toegevoegd aan de voorziening pensioen wethouders. Hiermee zijn de volledige pensioenverplichtingen afgedekt en 10% van de maximaal noodzakelijk kapitaal risicovoorziening nabestaanden (i.v.m. overlijden wethouder voor pensioengerechtigde leeftijd).	-395	I
8 / div	Verwacht resultaat bedrijfsvoering sector Sociaal - 520.000 Op dit moment zijn de verwachte uitgaven in de bedrijfsvoering binnen de sector sociaal circa € 520.000 hoger dan begroot. Dit wordt o.a. veroorzaakt doordat er extra inhuur heeft plaatsvinden als gevolg van vervanging van langdurig zieken en extra aanvragen Wmo in de eerste helft van 2017. Ook wordt een deel van het tekort veroorzaakt door boventalligheid als gevolg van eerdere bezuinigingsvoorstellen. De afspraak is dat dit ten laste komt van de reserve organisatieontwikkeling (in totaal € 214.000). Per saldo resteert er een tekort van circa € 306.000. Verwacht resultaat bedrijfsvoering sector Fysiek - 470.000 Op dit moment zijn de verwachte uitgaven in de bedrijfsvoering binnen de sector fysiek circa € 470.000 hoger dan begroot. Dit wordt o.a. veroorzaakt doordat er extra inhuur heeft plaatsvinden als gevolg van de invoering van de omgevingswet, het BMC onderzoek en het organisatie-ontwikkeltraject. Ook wordt een deel van het tekort veroorzaakt door boventalligheid als gevolg van eerdere bezuinigingsvoorstellen. De afspraak is dat dit ten laste komt van de	-166	I

	reserve organisatieontwikkeling (in totaal € 210.000). Per saldo resteert er een tekort van circa € 260.000. Verwacht resultaat bedrijfsvoering sector dienstverlening + 400.000 De uitgaven voor boeken en abonnementen blijven aanzienlijk achter bij de begroting. In de begroting 2018 e.v. is het budget structureel aangepast. In de begroting 2018 en 2019 is het huisvestingsbudget tijdelijk verlaagd met 250.000 a.g.v. de concentratie van de huisvesting en het niet in gebruik hebben van het gemeentehuis. Inzet bestemmingsreserve arbeidsvoorwaarden b.n. In afwachting van de oplevering van de nieuw (ver)bouw kan de dotatie in de voorziening groot onderhoud worden opgeschort. Het bestaande saldo is toereikend voor de geaccordeerde plannen. De bestemmingsreserve arbeidsvoorwaarden (1316) bedraagt € 212.307,61. Deze reserve is bedoeld voor secundaire arbeidsvoorwaarden. In 1999 heeft de raad middelen afgezonderd ter dekking van niet direct voorzienbare kosten van arbeidsvoorwaarden. Er is echter jaren niets aan de reserve toegevoegd en ook niet uit de reserve onttrokken. De reserve kan alleen worden ingezet met instemming van de werknemersvertegenwoordiging in het Georganiseerd Overleg (GO). Daarom is dit onderwerp meerdere malen besproken in het GO. In juli is afgesproken een deel van het bedrag te gebruiken voor de verhoging van het budget dat medewerkers op de kerstmarkt kunnen besteden. Het budget wordt met € 75,- per medewerker verhoogd. Met deze verhoging blijft er een deel van de reserve bestaan. Dit jaar wordt hieruit circa € 75.000 onttrokken. Over de besteding van het resterende deel gaan we opnieuw in overleg met de werknemersvertegenwoordiging.		
8 / 922.5	STELPOSTEN Een aantal stelposten uit de begroting 2017 kunnen vrijvallen dit betreft: Bedrijfsvoering 26.000,- Restant projectleiding 85.000,- Correctie onderhoudsvoorziening 96.000,-, Taaleis Participatiewet 29.000,- Verhoogde asielinstroom/Rijksbijdrage statushouders 48.762, (sept.circ. 2017?). Als gevolg van de verplichte verlaging van de rekenrente van 1,63% naar 0,86% moet er € 395.000 worden toegevoegd aan de voorziening pensioen wethouders. Hiermee zijn de volledige pensioenverplichtingen afgedekt en 10% van de maximaal noodzakelijk kapitaal risicovoorziening nabestaanden (i.v.m. overlijden wethouder voor pensioengerechtigde leeftijd).	285	I
8 / 914.1	RENTERESULTAAT De rente op een aantal geldleningen is door een contractueel bepaalde renteherziening naar beneden bijgesteld. Dit betreft ook een aantal leningen van Welbions, waardoor de rentebaten dalen. Door aflossingen loopt het rentevoordeel op geldleningen aan de overige instellingen terug. Kort geld, kasgeldleningen, levert momenteel een rentevergoeding op i.p.v. een rentelast. Door overwegend financieren met kort geld ontstaan daarom rentevordelen. Met deze voordelen is al ten dele rekening gehouden, maar de voordelen overschrijden de verwachting.	400	I
8 / 921	GEMEENTEFONDSUITKERING Per saldo een nadeel van € 678.000, voornamelijk door neerwaartse bijstelling van het accrespercentage en aanpassing plafond BTW compensatiefonds. Uitvoerige toelichting (ook meerjarig) in raadsbrief 2016859.	-678	I
	Totaal	-668	